

Maarit Rissanen

TOIMINTOLASKENNAN SOVELTAMINEN
KAJAANIN SEURAKUNNAN LAPSI- JA NUORISOTYÖHÖN

Opinnäytetyö

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Liiketalouden koulutusohjelma

Kevät 2008

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Maarit Rissanen	
Työn nimi Toimintolaskennan soveltaminen Kajaanin seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöhön.	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Taloushallinto	Ohjaaja(t) Raija Jormakka
	Toimeksiantaja Kajaanin seurakunta
Aika Kevät 2008	Sivumäärä ja liitteet 45 + 10
<p>Tämän opinnäytteen tavoitteena on selvittää Kajaanin seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö kustannusten jakautumista. Työ rajattiin koskemaan lapsi- ja nuorisotyön seitsemää suurinta työalaa, joita ovat iltapäivä-, päivä- ja perhekerhotoiminta sekä rippikoulu, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyö. Tarkoituksena oli tutkia, mitä toimintoja työaloihin kuuluu ja miten resurssit jakautuvat näiden toimintojen kautta palveluille. Lisäksi tavoitteena oli selvittää yhden rippikoululaisen kokonaiskustannus seurakunnalle.</p> <p>Opinnäytteen teoriassa on kolme osaa. Ensimmäisessä osassa käsitellään tutkimusmenetelmää ja toisessa seurakunnan taloutta. Tutkimusmenetelmänä käytin kustannuslaskenta perusteista toimintolaskentaa. Teoriassa esitellään toimintolaskennan toteutusta ja sen tuottaman tiedon hyödyntämistä. Teorian kolmannessa osassa esitellään Kajaanin seurakunnan kasvatustoimintaa, johon tutkittavat työalat kuuluvat.</p> <p>Empiirisessä osuudessa tarkastellaan kustannusten jakautumista toimintolaskentaa käyttäen. Koska kustannukset on luokiteltu Kajaanin seurakunnan kirjanpidossa jo valmiiksi eri työmuodoille, toimintolaskennan soveltaminen toteutettiin kaikille työmuodoille erikseen.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Kustannuslaskenta, toimintolaskenta, seurakunnan talous
Säilytyspaikka	☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun Kaktus-tietokanta ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Maarit Rissanen	
Title Adapting Activity-based Costing to Child and Youth Work Operations in the Kajaani Congregation	
Optional Professional Studies Financial management	Instructor(s) Raija Jormakka
	Commissioned by Congregation of Kajaani
Date Spring 2008	Total Number of Pages and Appendices 45+10
<p>The purpose of this thesis was to examine the division of costs in the child and youth work in congregation of Kajaani. The aim was to find out what kind of functions belong to child and youth work and how the costs are reallocated to the services. In addition, the work aims to find out how much one student of the confirmation class costs to the congregation.</p> <p>The theoretical part of the study consists of literature on activity-based costing and educational work of the congregation of Kajaani. The study was conducted using qualitative methods. The research material was gathered by exploiting activity-based costing.</p>	
Language of Thesis Finnish	
Keywords	Cost accounting, activity-based costing, congregations economy
Deposited at	☐ Kaktus Database at Kajaani University of Applied Sciences ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TOIMINTOLASKENTA JA SEN VAIHEET	2
2.1 Toimintoanalyysi	4
2.2 Resurssiajuri	6
2.3 Toimintoajuri	7
2.4 Toimintolaskennan hyväksikäyttö	8
3 SEURAKUNNAN TALOUS	9
3.1 Seurakunnan laskentatoimi	11
3.2 Seurakunnan kustannuslaskenta	12
4 KAJAANIN SEURAKUNNAN KASVATUSTOIMINTA	15
4.1 Lapsityön toiminnot ja palvelut	15
4.2 Nuorisotyön toiminnot ja palvelut	17
5 TOIMINTOLASKENNAN SOVELTAMINEN KAJAANIN SEURAKUNNAN LAPSI- JA NUORISOTOIMINTAAN	20
5.1 Toimintojen määrittely	20
5.2 Kustannusten kohdistaminen toiminnoille	22
5.2.1 Iltapäivä- ja päiväkerho	23
5.2.2 Perhekerho	27
5.2.3 Rippikoulu	28
5.2.4 Nuorisotyö	30
5.2.5 Varhaisnuorisotyö	32
5.2.6 Erityisnuorisotyö	33
5.3 Toimintojen kohdistaminen laskentakohteille	35
5.3.1 Iltapäiväkerho	35
5.3.2 Päiväkerho	36
5.3.3 Perhekerho	37
5.3.4 Rippikoulu	37
5.3.5 Nuorisotyö	37
5.3.6 Varhaisnuorisotyö	38
5.3.7 Erityisnuorisotyö	38

5.4 Yhden Rippikoululaisen kokonaiskustannus Kajaanin seurakunnalle	39
6 YHTEENVETO	40
LÄHTEET	45
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää iltapäivä-, päivä- ja perhekerho toiminnan sekä rippikoulun, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyön kustannusten jakautuminen toimintoittain. Tavoitteena on myös laskea, kuinka paljon yksi rippikoululainen tulee maksaman seurakunnalle.

Kajaanin seurakunnan laajimman toiminnallisen kokonaisuuden muodostaa seurakunnallinen toiminta. Sen menot olivat yli puolet käyttötalousosan kaikista menoista (LIITE 1). Seurakunnallinen toiminta pitää sisällään kaikki ne palvelut, jotka ovat näkyvissä seurakuntalaisille eli asiakkaille. Hallinto, hautaus- ja kiinteistötoimi sisältävät seurakunnallista toimintaa tukevia palveluja. Hautaustoimi tarkoittaa hautausmaiden hallintoa ja kiinteistöjä ja niiden huoltoa.

Seurakunnalliseen toimintaan kuuluvat yleinen seurakuntatyö, tiedotus ja viestintä, musiikki, lapsi- ja nuorisotyö, palvelu, yhteiskunnallinen työ, sielunhoito, lähetys, kansainvälinen diakonia ja muu seurakuntatyö. Suurimmat toimintamenot muodostuvat lapsi- ja nuorisotoimesta (LIITE 2). Syynä tähän on henkilöstön määrä, sillä lapsi- ja nuorisotoimen vakituisten työntekijöiden määrä on noin 34 % kaikista seurakunnan työntekijöistä. Lisäksi nuorisotyö työllistää kesäisin ohjaajia ja isosia leireille.

Olen rajannut opinnäytteeni koskemaan iltapäivä-, päivä- ja perhekerhotoimintaa sekä rippikoulu, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyötä, sillä ne ovat kustannuksiltaan suurimmat lapsi- ja nuorisotyön työaloista (LIITE 3). Tutkimusmenetelmänä käytin kustannuslaskenta perusteista toimintolaskentaa. Toimintolaskennan avulla voidaan määritellä, mitkä toiminnot käyttävät eniten resursseja ja ovatko toiminnot tarjottavan palvelun kannalta oleellisia. Teoriaosassa käsitellään toimintolaskennan lisäksi Kajaanin seurakunnan taloutta sekä kasvatustoimintaa.

2 TOIMINTOLASKENTA JA SEN VAIHEET

Kustannuslaskentajärjestelmä on tietoa tuottava järjestelmä. Viimeisten vuosikymmenten aikana yritysten liiketoimintaympäristöissä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Ne ovat vaikuttaneet myös yrityksen johtamiseen ja siten myös johdon informaatiotarpeisiin. (Alhola 2005, 18)

Kustannuslaskennan ensisijainen tehtävä on tukea johdon päätöksentekoa ja siten yrityksen ohjausjärjestelmää. Perinteisesti kustannuslaskenta on määritelty osaksi operatiivista laskentointia, jonka tavoitteena on suoritekohtaisten kustannusten selvittäminen. (Alhola, Lauslahti 2003, 185) Kustannuslaskennalla tuotetaan siis tietoa toiminnan ja sen tuloksen aiheuttamista kustannuksista. Virastojen ja laitosten kustannuslaskennalla pyritään kuitenkin tuottamaan tietoa ennen kaikkea päätöksenteon tueksi virastojen johdolle ja sitä ohjaavalle ministeriölle. (Wallin, Etelälahti, 1995, 7)

Perinteisellä kustannuslaskennalla tarkoitetaan laskentaa, jossa on seuraavat kolme vaihetta.

- kustannuslajilaskenta
- kustannuspaikkalaskenta
- suoritekohtainen laskenta

Kustannuslajilaskennassa selvitetään yrityksen laskentakauden kokonaiskustannukset lajeittain, kuten aines- ja tarvikekustannukset, palkat ja vuokrat. Kustannuspaikkalaskennassa yleiskustannukset kohdistetaan kustannuspaikoille, kuten aineskustannuspaikalle, valmistuskustannuspaikalle, markkinointiosastolle ja hallinto-osastolle. Suoritekohtaisessa laskennassa välilliset kustannukset kohdistetaan suoritteille. Kullekin suoritteelle tuleva osuus kustannuspaikkojen välillisistä kustannuksista selvitetään käyttäen erilaisia kohdistamisperusteita, kuten jako- ja lisäyslaskentaa (Alhola 2005, 10)

Perinteinen kustannuslaskenta soveltuu käyttöön, kun yleiskustannukset ovat pienet ja toiminta on täysin volyymsidonnaista, jolloin kustannukset ovat suorassa suhteessa esimerkiksi tuotanto- tai myyntimäärään. Nykyisin yritykset tuottavat useammin suuria tuotesarjoja ja massatuotteita kuin pieniä sarjoja monimutkaisia erityistuotteita. Välittömät työkustannukset edustavat vain pientä osaa kokonaiskustannuksista kun taas yleiskustannukset ovat nousseet

erittäin merkittäviksi. Lisäksi tietojenkäsittely on oleellisesti halventunut ja tietotekniikan avulla kyetään suorittamaan massiivista laskentaa suhteellisen pienin kustannuksin. Perinteinen kustannuslaskenta on kehitetty suhteellisen yksinkertaisten tuotantoprosessien ja vakaiden markkinoiden aikakaudelle. Kun yritykset ovat alkaneet toimia yhä asiakaslähtöisemmin ja samalla niiden tuotantotekniikka on kehittynyt suuresti, on erilaisten ja yhä monimutkais-
tuvien tuotteiden ja palveluiden tarjonta lisääntynyt. Tämä taas on muuttanut kustannusra-
kennetta ja luonut uusia päätöksentekotilanteita. Mm tällaisten syiden johdosta on täytynyt
kehittää uusia ja parempia kustannuslaskentajärjestelmiä. (Alhola 2005, 16, 21)

Toimintolaskenta on alun perin kehitetty Yhdysvalloissa 1980-luvulla. Sen perusajatuksen
julkaisivat Robin Cooper, Robert S. Kaplan ja H. T. Johnson lähinnä uutena tuotekustannus-
ten laskentamenetelmänä. Se tuottaa tarkkaan informaatiota tuotteiden yksikkökustannuksista
teollisuusyritysten muuttuneissa tuotanto-olosuhteissa. (Laitinen, 2003, 270)

Toimintolaskenta on lähtenyt liikkeelle tuotekohtaisesta kustannuslaskennasta. Sen kannatta-
jien kritiikki perinteistä kustannuslaskentaa kohtaan perustuu siihen, että lisäys- ja jakolasken-
ta kohdistaa yleiskustannuksia tuotteille väärin perustein. Perinteisessä kustannuslaskennassa
on oletuksena, että suoritteet kuluttavat kaikkia resursseja suhteellisesti yhtä paljon. Tämä
johtaa siihen, että suoritteiden oikeat kustannukset vääristyvät. Toimintolaskennassa on mer-
kittävää, että kustannukset nimenomaan kohdistetaan eikä jaeta, vyörytetä tai jyvitetä lasken-
takohteille. Lähtökohtaisesti ajatuksena on, että kaikki kustannukset kohdennetaan aiheutta-
misperiaatteen mukaisesti. (Alhola 2005, 13, 22, 44)

Toimintolaskenta tarkoittaa toimintojen välillisten kustannusten kartoittamista eli kustannus-
ten jäsentelyä toiminnoittain. Toimintokohtaiset välilliset kustannukset kohdennetaan edel-
leen laskentakohteille, joita ovat esimerkiksi tuotteet ja asiakkaat. Kustannukset, jotka voi-
daan suoraan kohdentaa laskentakohteille, ovat välittömiä kustannuksia. Teoreettisesti toi-
mintolaskenta pohjautuu siihen perusteeseen, että yrityksellä on käytettävissään tietty määrä
resursseja eli voimavaroja, joita toiminnot kuluttavat. Laskennan kohteet, kuten tuotteet,
hankkeet tai asiakkaat, käyttävät yrityksen toimintoja, jolloin tapahtuu resurssien kulutusta eli
syntyy kustannuksia. Toimintolaskennan lähtökohtana on selvittää ensin, kuinka paljon eri
toiminnot kuluttavat voimavaroja eli kuinka paljon ne aiheuttavat kustannuksia. Tämä onnis-
tuu seuraamalla aiheuttamisperiaatetta mahdollisimman pitkälle. (Laitinen 2003, 269, 271)

Erilaatuiset liikeyritykset tarvitsevat erilaisia resursseja. Yleisesti yrityksen resursseja eli voimavaroja ovat esimerkiksi henkilöstö, toimitilat, koneet ja laitteet. Toiminnot kuluttavat resursseja, jotta liiketoiminnan päämäärät saavutetaan. Resurssit ovat siis tuotannon tekijöitä ja niitä tarvitaan ylläpitämään ja luomaan toimintoja. Resurssit kertovat, paljonko rahaa on hyödynnetty. (Alhola 2005, 47)

Yritykselle on tärkeää tietää toimintojen kustannukset. Kustannuksiin on vaikea vaikuttaa niin, että säästöjä saavutettaisiin koko yrityksen tasolla, jos todellisia kustannustekijöitä ei tunneta. Yritysjohdolle muodostuu selkeä käsitys siitä, mistä kustannukset todella syntyvät, kun yrityksessä mitataan tehtävien toimintojen kustannuksia. Parhaiten yritys voi muuttaa kustannuksiaan vaikuttamalla suorittamiinsa toimintoihin. Kaikki lähtee siitä, mitä tehdään ja millä tavoin eli toiminnoista. Toimintoajattelun lähtökohta on toimintojen ja toimintoketjujen näkeminen. Se ei kuitenkaan vielä riitä. Lisäksi on kyettävä erottamaan, mitkä toiminnot tuovat asiakkaalle lisäarvoa ja mitkä eivät. Lisäarvoa tuottamattomista toiminnoista tulisi pyrkiä eroon. Jos se ei ole mahdollista, ainakin on pyrittävä siihen, etteivät ne tuhoa arvoa. (Alhola 2005, 29–30)

Jotta toimintolaskennan käyttöönotto onnistuisi, on yritysjohdolla oltava mahdollisuuksia hyödyntää tehokkaasti kustannusinformaatiota päätöksenteossaan. Lisäksi toimintolaskennan on tuotettava sellaista informaatiota, jolla on lisäarvoa perinteisen järjestelmän tuottamaan tietoon verrattuna. (Laitinen 2003, 273)

2.1 Toimintoanalyysi

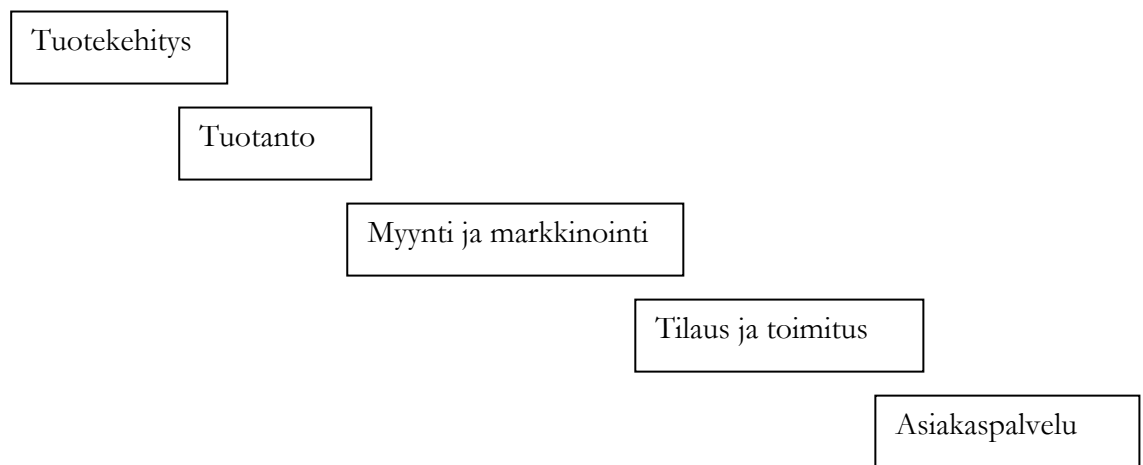
Toimintoanalyysi on toimintolaskennan pohjana. Se toimii hyvänä lähtökohtana toiminnan kohentamiselle ja liiketoiminnan virtaviivaistamiselle. Toimintoanalyysissä selviää organisaation toiminta ja kuinka voimavaroja käytetään hyväksi. Se on siis työväline, jolla selvitetään, mitä yrityksessä tehdään, miten toiminnot liittyvät toisiinsa, mikä on toimintojen lisäarvo ja mitä niiden tuottaminen maksaa. Toimintoanalyysi lähtee liikkeelle toimintojen kartoittamisesta. (Alhola, 2005, 104)

Toimintoanalyysin tarkoituksena on selvittää, minne yrityksen voimavarat kuluvat, ovatko toiminnot oikeita ja kuluuko resurssit liiketoiminnan kannalta olennaisiin toimintoihin. Toimintoanalyysissä tutkitaan usein myös toimintoketjuja eli toimintojen muodostamaa koko-

naisuutta. Toimintaketjuja muodostetaan erityisesti, kun yrityksen toimintatapoja tahdotaan muuttaa. (Alhola, 2005, 105)

Liiketoimintaketjun muodostavat erilaiset toisiinsa liittyvät toiminnot, joita suoritetaan tavoiteltujen tulosten aikaansaamiseksi. Se voi alkaa esimerkiksi tilauksesta ja päättyä maksutapahintaan ja kirjanpidon kirjaukseen. Kokonaisuutta tarkasteltaessa on hyvä muistaa koko liiketoimintaketju. Toimintojen tehostaminen on monesti liiketoimintaketjun yksinkertaistamista. (Alhola 2005, 31)

On syytä huomauttaa, että toimintoja kartoittaessa ei kannata luetella tehtäviä, koska tällöin ei saada oikeaa otetta kokonaisuudesta. On parempi esimerkiksi miettiä sitä, mihin toimintoon jokin yksittäinen tehtävä kuuluu. (Alhola 2005, 34) Toimintojen täytyy olla järkeviä ja riippumattomia kokonaisuuksia, jotka toimintolaskennan periaatteen mukaisesti kuluttavat yrityksen voimavaroja. Toiminnoilla pitää olla myös selvä aloitus- ja lopettamishetki ja niiden pitää tuottaa selvästi määriteltävä ja mitattava suorite. (Laitinen 2003, 397)

Kuvio 1. Toimintaketju

2.2 Resurssiajuri

Kustannusajuri on merkittävä osa toimintolaskentaa. Sillä tarkoitetaan tekijää, jolla kustannukset kohdistetaan ja se kertoo, miksi toiminto vaatii tiettyjä voimavaroja. Kustannusajureita on kahdenlaisia: ensimmäisen tason kustannusajureita eli resurssiajureita, joilla kohdistetaan resurssit toiminnoille ja toisen tason kustannusajureita eli toimintoajureita, joilla toiminnot kohdistetaan laskentakohteille. Kustannusajurien kartoittaminen ja valitseminen on hyvin tärkeää. Väärä kustannusajuri johtaa virheellisiin lopputuloksiin ja tuhoaa laskennasta saavan edun. Ajurien valitseminen ja kartoitus on koko toimintolaskennan kriittisimpiä vaiheita, koska väärin ajurien valitseminen voi olla kohtalokasta. (Alhola 2005, 47–48)

Resurssiajuri on siis yksinkertaisesti kytkös resurssien ja toimintojen välillä. Sen avulla kustannus kohdennetaan toiminnolle. Kyseessä on ensimmäisen tason kohdistaminen ja siten ensimmäisen tason kustannusajuri. (Alhola 2005, 49) Koska kustannusten tarkka kohdentaminen on vaikeaa, se ei vielä pohjaratkaisussa useimmiten onnistu täysin. Kohdistamissääntöjä onkin jatkuvasti tarkennettava laskentajärjestelmää käytettäessä alituisen parantamisen periaatteella. (Laitinen 2003, 304)

Resurssien kohdentaminen toiminnoille tehdään yleensä siten, että pääkirjan eri tilit ohjataan toiminnoille. Esimerkiksi, jos palkkatilin loppusumma on 30 000 euroa ja tiedetään, että sillä on saatu aikaan osto-, varastointi- ja myyntitoimintoja, palkkakustannukset jaetaan näiden toimintojen kesken siinä suhteessa kuin ne ovat resurssia kuluttaneet. Jakoperuste eli resurssiajuri voi olla esimerkiksi toimintoihin mennyt aika. (Alhola, Lauslahti 2003, 217)

Henkilöstökustannukset kohdennetaan toiminnoille sillä perusteella, miten ajankäyttö jakautuu eri toimintojen suorittamiseen. Usein henkilöstökustannukset voidaan kohdentaa työ- ja tuntikortteja apuna käyttäen. Mikäli yrityksessä ei ole työajanseurantaa, on kohdentaminen tehtävä karkean arvion perusteella. Jos myöhemmin yrityksessä siirrytään toimintolaskentaan, on tulevaisuudessa syytä kehittää toimintoihin liittyvä työajanseurantaa. (Laitinen 2003, 305)

Toimintoihin liittyy monesti myös sellaisia kustannuksia, jotka aiheutuvat siitä, miten työtä tehdään. Tällaisia kustannuksia voidaan kutsua esimerkiksi henkilön liitännäiskustannuksiksi. Koulutuksen kustannukset jaetaan esimerkiksi koulutukseen osallistuneiden henkilöiden kesken sen mukaan, kuinka he ovat käyttäneet koulutuspalveluja. Sitten kustannukset kohden-

netaan henkilöiden mukana liitännäiskustannuksina edelleen toiminnoille. Tällaiset kustannukset ovat usein pitkävaikutteisia ja niitä kohdennettaessa on syytä miettiä niiden jaksottamista useammalle vuodelle. (Laitinen 2003, 306)

Usein toiminnon suorittamiseen tarvitaan työvälineitä, joiden kustannuksia voidaan kutsua työvälinekustannuksiksi. Nämäkin kustannukset voidaan kohdentaa työntekijöiden ajankäytön perusteella toiminnoilla, koska toiminnot kuluttavat näitä resursseja. Työvälinekustannukset voivat olla kertaluonteisia tai jaksotettavia. (Laitinen 2003, 307)

Toimintojen suorittaminen tapahtuu jossakin yrityksen työtilassa, jotka aiheuttavat kustannuksia, esimerkiksi rakennuksen poistot, vuokrat, lämmitys ja valaistus. Työtilojen aiheuttamat kustannukset on kaikki huomioitava ja kohdennettava toiminnoille esimerkiksi neliö- tai kuutiotilan mukaan. (Laitinen 2003, 308)

2.3 Toimintoajuri

Toisen tason ajurien eli toimintoajurien avulla toiminnon kustannukset kohdennetaan toiminnoilta laskentakohteille. Toimintoajureilla tarkoitetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat toiminnon suoritustiheyteen sekä siihen, että koko toimintoa yleensäkin suoritetaan. (Alhola 2005, 52) Esimerkiksi kohdennettaessa tilausten käsittelytoiminnon kuluja toimintoajurina voi olla tilausten määrä. Tämä johtuu siitä, että mitä enemmän tilauksia on, sitä enemmän tätä toimintoa täytyy tehdä. (Alhola, Lauslahti 2003, 219) Suoritemittarilla eli toimintoajurilla tarkoitetaan toiminnon suoritetta tai tekijää, joka aiheuttaa toiminnon kustannukset tai joka muuten riippuu niistä tasasuhteisesti. Toiminnolla on näin suorite, jota laskennan kohteet käyttävät. (Laitinen 2003, 323)

Toimintoajurien ja kustannusten riippuvuuden tasasuhteisuudella tarkoitetaan sitä, että ajurin arvon noustessa kasvavat kustannukset samalla prosentuaalisella määrällä. Tasasuhteisuuden ansiosta kustannukset pysyvät vakiona suoritemittarin yksikköä kohti ja toimintojen kustannukset voidaan tällöin kohdentaa laskentakohteille luotettavasti niiden käyttämien suoritemäärien perusteella. (Laitinen 2003, 323)

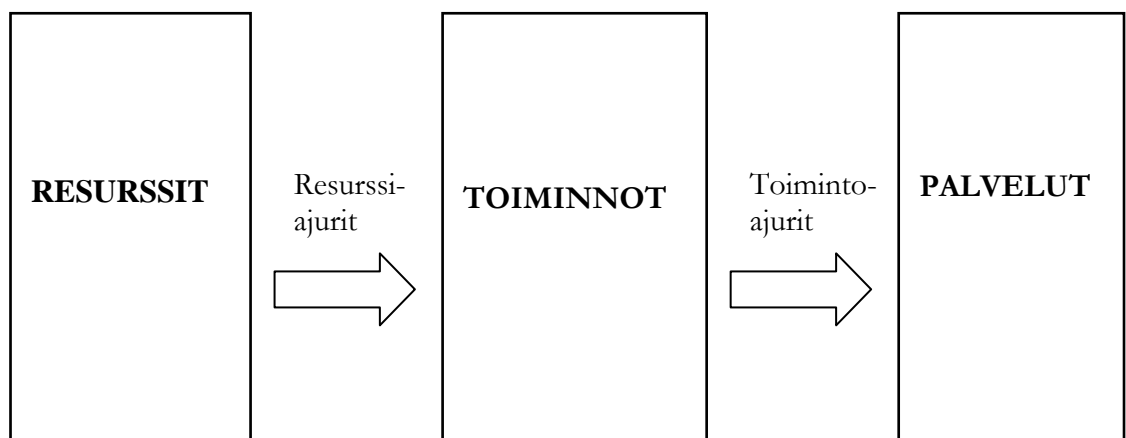
Toimintoajureista pitää olla jo toimintoja muodostettaessa karkea kuva. Näin voidaan varmistaa, että jokaiselle toiminnolle on löydettävissä järkevä toimintoajuri. Toimintoajurien

kehittäminen on yksi toimintolaskentaprojektin kriittisimmistä kohdista. Toimintojen tunnistamisen yhteydessä tehty ajurien ennakointi voi helpottaa merkittävästi toimintolaskennan käyttöönottoa. (Laitinen 2003, 322)

2.4 Toimintolaskennan hyväksikäyttö

Toimintolaskenta toimii tehokkaimmin, kun se liitetään selkeästi toimintojohtamiseen. Toimintojohtaminen tarkoittaa periaatteessa toimintolaskennan tuloksien hyödyntämistä johtamisessa ja prosessien suorituskyvyn kehittämisessä. Toimintojohtaminen on yrityksen johtamistapa, jonka tarkoituksena on parantaa toimintolaskennan avulla yrityksen toimintojen suorituskkyä. Toimintojohtamisessa ei ole kyse kustannusten kohdistimisesta vaan niistä tekijöistä, jotka aiheuttavat kustannuksia. Vaikuttamalla näihin tekijöihin voidaan yrityksen toimintojen suorituskkyä tehostaa merkittävästi. (Laitinen 2003, 372)

Toimintolaskennasta saatava perustieto on jo sellaisenaan arvokasta tietoa yrityksen johtamisen kannalta. Toiminnoilla lasketut yksikkökustannukset ovat apuna erilaisissa päätöksentekotilanteissa. Esimerkiksi yksikkökustannusten pohjalta voidaan arvioida, olisiko jokin toiminnoista syytä ulkoistaa. Ne antavat myös kuvan tehottomuusalueiden etsinnässä ja tehokkuuden kehittämisessä. (Laitinen 2003, 335)

Kuvio 2. Toimintalaskennan periaate

3 SEURAKUNNAN TALOUS

Kirkon tehtävä on julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimia kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisen rakkauden toteuttamiseksi. Toteuttaakseen tätä tehtävää seurakunta huolehtii jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista. Seurakunta huolehtii myös kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä. (Enbuske, Korhonen, Laukkonen, Rantama, Tarkka, Tuohimäki 2000, 187) Evankelisluterilainen seurakunta on pääasiassa hengellinen yhteisö eikä taloudellinen yritys. Sen tarkoituksena ei ole taloudellisen voiton saavuttaminen eikä maallisen omaisuuden kerääminen. Kun seurakunta toimii yhteiskunnan yhteydessä, se tarvitsee varoja, joiden avulla toiminnan ylläpito on mahdollista. (Hietamies, 1990, 197)

Kirkolla on verotusoikeus, jotta se voisi rahoittaa toimintansa. Seurakunnan taloudesta päättää kirkkovaltuusto, jonka tehtäviin kuuluu mm. vahvistaa kirkollisveroprosentti, päättää rakennusten rakentamisesta ja korjaamisesta, kiinteän omaisuuden luovuttamisesta sekä uuden viran perustamisesta. (Enbuske ym. 2000, 187) Isoimman tuloerän muodostavat jäseniltä ja yhteisöiltä perittävät verot. Lisäksi seurakunnat veloittavat joistakin palveluksista ja saavat tuloja omistamistaan kiinteistöistä ja niiden myynnistä. Varoja voidaan käyttää seurakunnan omiin tarpeisiin, keskusrahastolle meneviin suorituksiin sekä lähetystyöhön ja ulkomaiseen avustustoimintaan. (Hietamies, 1990, 198, 203)

Liiketoimintaa ei voida tavallisesti pitää seurakunnalle sallittuna. Se on kuitenkin mahdollista vain, kun se liittyy johonkin seurakunnan tehtäväpiiriin kuuluvaan seurakunnalliseen toimintaan, esimerkiksi myymälän pitäminen kukkien myyntiä varten hautausmaan puutarhassa tai seurakunnan sosiaalisissa laitoksissa valmistettujen tuotteiden myyntiä. (Hietamies, 1990, 204)

Seurakunnan talouden ja varallisuuden hoitoa ohjaa kirkkoneuvosto. Apuna talouden ja omaisuuden hoitamisessa kirkkoneuvostolla on talouspäällikkö ja tarvittaessa muuta virkattai työsuhteista henkilöstöä, jotka muodostavat taloustoimiston. Kirkkoneuvoston puheenjohtajana toimii kirkkoherra, joka valvoo kirkkoneuvoston päätösten noudattamista ja lainmukaisuutta seurakunnan taloudenhoidossa. Kirkkoherran alaisuudessa toimii seurakunnan jumalanpalveluksissa, kirkollisissa toimituksissa ja muussa hengellisessä työssä sekä kirkko-

herranvirastossa toimivat viranhaltijat ja työntekijät. Talouspäällikkö toimii taloushallinnon sekä kiinteistö- ja hautaustoimen henkilöstön esimiehenä. (Enbuske ym. 2000, 187)

Jokaista varainhoitovuotta varten on seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle koottava talousarvio. Talousarviossa tulee olla kaikki kyseisen seurakunnan vuoden menot ja arvioidut tulot. Varsinaisia menoja eli käyttömenoja ovat esimerkiksi palkat, toimistotarpeet, matkakulut ja vuotuiskorjaukset. Pääomamenot ja –tulot koostuvat enimmäkseen kiinteänomaisuuden hankinnasta ja myynnistä, lainojen ottamisesta ja takaisin maksamisesta sekä siirroista pääomarahastoon ja pääomarahastosta. Talousarvio muodostetaan ns. bruttoperiaatteen mukaisesti, joten siihen on merkittävät tulot ja menot kokonaissummina. Varsinaisia menoja ei normaalisti saa kattaa pääomatuloilla. (Hietamies, 1990, 206)

Seurakunnan talousprosessiin kuuluu toimintaprosessi ja rahaprosessi. Seurakunnan toimintaprosessissa tuotannontekijöitä eli resursseja yhdistellään toiminnan vaikutusten ja palvelujen aikaansaamiseksi. Seurakunnan toiminnassa sen vaikutukset ovat keskeisiä. Tuotannontekijöitä voivat olla mm. henkilökunnan työpanos, rakennukset, koneet ja laitteet, tarvikkeet ja ulkopuoliset asiantuntijapalvelut. Toimintaprosessi tarkoittaa seurakunnan toimintaa kaikkine työaloineen, yleishallintoineen, hautaustoimineen ja kiinteistötoimineen. Seurakunnan toiminta pohjautuu huomattavasti henkilöstön työpanokseen. Vapaaehtoistyöllä onkin keskeisempi merkitys seurakunnissa kuin muissa julkisyhteisöissä. (Enbuske ym. 2000, 187)

Seurakunnan rahaprosessilla tarkoitetaan taas seurakunnan rahojen liikettä kassan kautta kulkevin rahavirtoina. Meno muodostuu, kun seurakunta maksaa ostamansa tuotannontekijän, kuten henkilökunnan palkan, ulkopuolisen palvelun tai tarvikelaskun. Tulo syntyy seurakunnan saadessa korvauksen myymästään palvelusta, esimerkiksi kerhomaksut, leirimaksut jne. Noin 80 prosenttia eli suurin osa tuloista seurakunnille kertyy kuitenkin jäsenten ansiotulotonsa maksamasta kirkollisverosta. (Enbuske ym. 2000, 187–188) Kirkollisveroja käytetään kattamaan se osa talousarviosta, jota muilla tuloilla ei saada katetuksi. Seurakunnan suurin menoerä on palkkamenot, jotka ovat lähes kaksi kolmasosaa varsinaisista menoista ja puolet talousarvion loppusummasta. (Hietamies, 1990, 206) Valtiolta seurakunnat saavat osuuden valtion keräämästä yhteisöveron tuotosta. Rahoitustapahtumana seurakunta saa rahaa esimerkiksi ottaessaan lainaa pankista, myös lainan lyhennykset ovat rahoitustapahtumia. Seurakunnan rahan lähteitä ovat siis verotulot, palvelujen myynti sekä pääoman hankinta. Rahan käyttöä taas on tuotannontekijöiden osto sekä pääomanpalautukset. (lainanlyhennykset). (Enbuske ym. 2000, 188)

3.1 Seurakunnan laskentatoimi

Seurakunnan laskentatoimi voidaan jaotella ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen. Ulkoinen laskentatoimi on virallista, lainsäädännöllä normitettua pakollista laskentatointoa. Se kirjaa vain ne rahan liikkeet, jotka tapahtuvat seurakunnan ja sen ulkopuolisten talousyksiköiden välillä. Ulkoista laskentatointoa voidaan kutsua myös kirjanpidoksi. Laskentatoimi sisältää myös sisäisen laskentatoimen. Sisäistä laskentatoimen muita nimiä ovat kustannuslaskenta, operatiivinen laskentatoimi tai johdon laskentatoimi. (Enbuske ym. 2000, 188)

Laskentatoimi antaa käsityksen seurakunnan toiminnasta talouden näkökulmasta rekisteröimällä rahan liikkeitä. Tämä käsitys tulee seurakunnan tilinpäätöksestä. Laskentatoimen tuottamaa tietoa voidaan käyttää hyväksi mm. seurakunnan johtamisessa, toiminnan ja talouden suunnittelussa, edunvalvonnassa ja annettaessa tietoja siitä, mihin seurakunta käyttää varansa. (Enbuske ym. 2000, 188)

Kirjanpito suorittaa laskentatoimen rekisteröintitehtävän rekisteröimällä seurakunnan ja sen ulkopuolisten talousyksiköiden välisiä tuloja, menoja ja rahoitustapahtumia. Palkanlaskenta kerää tietoja seurakunnan henkilökunnalleen maksamistaan palkoista ja palkkioista sekä muista korvauksista. Kustannuslaskennassa rekisteröidään seurakunnan sisäiset rahanliikkeet ja veloitukset. Kirjanpito, palkanlaskenta ja kustannuslaskenta kirjaavat tietoa, joka muokataan laskentatoimen hyväksikäyttötehtävän mukaisesti raporteiksi. Nämä raportit tukevat seurakunnan ulkopuolelle välitettävää tietotuotantoa ja sisäisen johtamisen tueksi tarvittavaa tietotuotantoa. (Enbuske ym. 2000, 188)

Yksityisissä yrityksissä kirjanpidon ensisijaisena tarkoituksena on tuloksen laskenta. Julkisyhteisöissä tuloksen laskennalla ei ole samanlaista merkitystä kuin yksityisissä yrityksissä. Seurakunnissa, kunnissa ja valtiolla on tästä huolimatta käytössään talousarviossa ja tilinpäätöksessään tuloslaskelma. Se ei kuitenkaan kuvaa yksityisten yritysten tavoin jakokelpoisen voiton määrää, vaan näyttää tilikauden tuottojen ja kustannusten erotuksen. (Enbuske ym. 2000, 188)

3.2 Seurakunnan kustannuslaskenta

Vuoden 1999 alussa seurakunnat uusivat laskentatoimensa soveltuvien osin kirjanpitolain mukaiseksi, mutta vasta kustannuslaskennan kehittäminen toteuttaa laskentatoimen uudistuksen perimmäisiä tavoitteita. Uudistuksen tavoitteena on tukea seurakunnan toiminnan ja talouden johtamista ja suunnittelua. Laskentatoimen uudistuksen vaikutukset ja siihen uhrattu työ ja muut resurssit eivät tule parhaalla mahdollisella tavalla esiin ja hyödynnetyiksi ilman kustannuslaskennan kehittämistä. Kustannuslaskentaa voidaan nimittää myös sisäiseksi laskennaksi, operatiiviseksi laskentatoimeksi ja johdon laskentatoimeksi, joka nimenä on ehkä kattavin ja osuvin. Kustannuslaskennan tarkoituksena on avustaa seurakunnan johtoa taloudellisessa päätöksenteossa. (Enbuske ym. 2000, 301)

Kustannusten laskemisella ei ole arvoa itsessään, vaan syy kustannusten laskemiselle ja määrittämiselle täytyy hakea tuotetun tiedon hyväksikäytöstä johtamisen ja suunnittelun tukena. Ellei informaatiota tarvita, ei sitä kannata tuottaaakaan. Kustannuslaskennan antaman tiedon hyödyntäminen edellyttää tiettyjä valmiuksia käyttäjiltään. Pitää ymmärtää käytetyt ammatit ja millaista tietoa voi hyödyntää missäkin tilanteessa. Kustannustietoja tarvitaan myös toiminta- ja taloussuunnittelussa, toiminnallisten ja taloudellisten päämäärien asettamisessa ja niiden toteutumisen arvioinnissa. Kustannuksia kuvaavat tavoite- ja toteutumatiiedot ovat menetelmiä, joilla edistetään toiminnan kustannustietoisuutta. (Enbuske ym. 2000, 302)

Toteumatietojen hyödyntämisen kannalta on keskeistä, että niitä myös analysoidaan. Kustannuksia analysoimalla saadaan kuva siitä, millainen käsiteltävä vuosi on ollut verrattuna aikaisempiin vuosiin ja vertailukelpoisiin yksiköihin. Samalla tavalla saadaan käsitys siitä, mikä kustannuksien vaihtelussa on omaa ja mikä ulkopuolista vaikutusta. Toteutuneiden kustannusten analysoinnin hyödyntäminen suuntautuu myös tulevaisuuteen. (Enbuske ym. 2000, 302)

Seurakunnan kirjanpito ja laskentatoimi ovat talouden perspektiivistä kuvattu esitys seurakunnan toiminnasta. On seurakunnasta itsestään kiinni, paljonko tätä talouden välittämää kuvaa halutaan ja kyetään käyttämään avuksi seurakunnan toiminnan ja talouden johtamisessa ja suunnittelussa. Seurakuntiin kuuluu myös tietty kustannustietoisuus, jossa avuksi on seurakunnan kustannuslaskenta. Kustannuslaskenta ei saa olla itseisarvoista, vaan aina on hyvä kysyä, miksi on keskeistä tietää, mitkä tämän toiminnan kulut ovat. Kustannuksia ei

kannata laskea niin tarkasti, että laskemisesta aiheutuu enemmän kuluja kuin kustannusten selvittämisestä on hyötyä. (Enbuske ym. 2000, 308)

Uuden kirjanpidolain mukainen seurakuntien kirjanpitojärjestelmä tekee näkyvän eron ulkoisen ja sisäisen kirjanpidon välillä. Ulkoinen kirjanpito on määrämuotoista, pakollista ja pitkälti lakisääteistä. Sisäinen laskenta on taas kustannuslaskentaa ja pitkälti vapaaehtoista. Seurakuntien talousarviokirjanpidossa on kohdennettu menoja ja tuloja paitsi kulu- ja tuottolajeille, myös kustannusten aiheuttajille. Menojen ja tulojen kohdentaminen kulu- ja tuottolajeille on ulkoista kirjanpitoa. Sisäiseksi laskennaksi luetaan taas muut menojen ja tulojen kohdentamiset kirjanpidossa tai erillisissä laskelmissa. Sisäisessä laskennassa tarkkaillaan erikseen yleishallinnon, seurakunnallisen toiminnan, seurakuntayhtymien yhteisen seurakunnallisen toiminnan, hautaustoimen ja kiinteistötoimen kuluja. (Enbuske ym. 2000, 308)

Kirkkohallitus antoi keväällä 1999 suosituksen palkkakustannusten jakautumisesta työaloille. Jotta talouden antama kuva seurakunnan työaloista ja tehtävistä olisi todenmukaisempi, suositellaan, että seurakunnat jakaisivat työntekijöidensä työpanokset prosentteina etukäteen arvioitun toteuman perusteella. Palkkakustannusten tarkemmalla jakamisella on tarkoitus saada selville työalojen kokonaiskustannukset aiempaa paremmin. Tieto kokonaiskustannuksista helpottaa toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisessa ja niiden toteutumisen arvioinnissa. (Enbuske ym. 2000, 310)

Seurakunnan sisäisessä laskutuksessa yleishallinnon ja kiinteistötoimen kustannuksia kohdennetaan pääluokille siinä suhteessa kuin nämä käyttävät kyseisiä sisäisiä palveluita. Sisäisiä palveluita voivat olla esimerkiksi sisäiset tilakustannukset tai leirikeskuksen käyttökustannukset. Sisäinen laskutus voi tapahtua esimerkiksi kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä, sillä se ei vaadi erillisten laskutuksen järjestämistä nimestään huolimatta. (Enbuske ym. 2000, 311)

Yleishallinnon ja kiinteistöhallinnon vyörytysten tavoitteena on saada selville seurakunnallisen toiminnan ja hautaustoimen kokonaiskustannukset. Kustannusten kohdentamisessa käytetään peräkkäiskohdistamista. Kiinteistötoimen kustannukset vyörytetään pääluokkien kustannuspaikoille tilojen käytön, henkilötyövuosien määrän suhteessa tai muun sopivan jakoperusteen mukaisesti. Yleishallinnon kustannukset vyörytetään henkilötyövuosimäärän suhteessa. Jakoperusteena voidaan käyttää muutakin perustetta, tarkoituksena on pitää kustannusten

vyörytys yksinkertaisena, selkeänä ja vertailukelpoisena vuodesta toiseen. (Enbuske ym. 2000, 311)

Palkkakustannusten jaon, sisäisen laskituksen ja kustannusten vyörytysten jälkeen saadaan selville pääluokkien kokonaiskustannukset, joita voidaan käyttää seurakunnan toiminnallisten ja taloudellisten tunnuslukujen laskemisessa. (Enbuske ym. 2000, 311)

4 KAJAANIN SEURAKUNNAN KASVATUSTOIMINTA

Kasvatustoiminta on ollut ja tulee olemaan kirkon toiminnassa voimakkaasti esillä. Kirkon kasvatustoiminnan edellytyksenä on kiinteä yhteistyö muiden paikkakunnalla toimivien kasvatustyötä tekevien tahojen kanssa, kuten oppilaitoksien ja päiväkotien. Seurakunnan kasvatustoiminnan ja sen suunnittelun pohjana on kirkon kasvatustoiminnan kokonaisohjelma, joka on tarpeellinen monestakin syystä. Kirkon velvollisuus on tarjota jumalanpalvelukseen ja sakramentteihin liittyvää kasteopetusta jäsenilleen, sillä tätä tehtävää ei voi siirtää toiselle laitokselle. (Hietamies, 1990, 99)

Vaikka kasvatusohjelma luokin yhdenmukaiset tavoitteet kaikelle seurakunnassa tapahtuvalle kasvatustoiminnalle, ei sitä siltikään toteuteta samanlaisena kaikissa seurakunnissa. Suunnittelu ja päätöksenteko on päinvastoin jaettu seurakuntien omalle vastuulle. Jokaisen seurakunnan tehtävänä on oman itselle sopivan kasvatussuunnitelman rakentaminen. (Hietamies, 1990, 100)

4.1 Lapsityön toiminnot ja palvelut

Seurakunnan lapsityön tavoitteena on kerhotoiminta, joka tukee lapsen tervettä kehitystä, kasvua ja kotien kristillistä kasvatusta turvallisessa ympäristössä perheiden arjen keskellä. Kajaanin seurakunnan lapsityö organisoii iltapäiväkerhotoimintaa ensimmäisten luokkien oppilaille, päiväkerhotoimintaa 3-6-vuotiaille lapsille sekä perhekerhotoimintaa lapsille ja aikuisille. Lisäksi vapaaehtoistyönä järjestetään pyhäkoulutoimintaa. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus, lapset ja perheet)

Iltapäiväkerhotyö

Seurakunnan iltapäiväkerhotoiminta on opetushallituksen kokoaman aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaista toimintaa. Sitä ideoidaan yhdessä Kajaanin kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattorin ja eri järjestöjen kanssa. Tarkoituksena on luoda jatkumo lapsen hyvinvoinnissa ja kasvatuksessa kodin, varhaiskasvatuksen, koulutyön sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan välille. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Iltapäiväkerhot)

Iltapäiväkerhon tavoitteena on koulupäivän jälkeen tarjota koulutettujen lastenohjaajien ohjaamana piristävää ja monipuolista toimintaa sekä lepoa. Tarkoituksena on edesauttaa lapsen hyvinvointia, tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua sekä olla tukena kodin ja koulun kasvatustyössä. Vilkkaan päivän keskellä lapsen on tärkeää rauhoittua ja levätä. Tähän kerhon hiljentymisen hetket antavat lapselle mahdollisuuden. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Iltapäiväkerhot) Suurin osa lapsityöstä on iltapäiväkerhotoimintaa. Siinä toimii esimiestehtävissä 3 lapsityönohjaajaa ja 25 lastenohjaajaa. (Kajaanin seurakunta. Toimintakertomus 2006)

Päiväkerhotyö

Päiväkerhotyö on seurakunnan arkisin järjestämää kristillistä kasvatustoimintaa, joka on suunnattu alle kouluikäisille lapsille. Toimintaa ohjaavat seurakunnan lastenohjaajat. Päiväkerhoissa huomioidaan 4-6-vuotiaiden koko kasvuvaihe. Lapsen itseilmaisulle, luovuudelle, musiikin- ja liikunnantarpeelle yritetään tarjota virikkeitä. Päiväkerhon ohjelmaan kuuluu harrastushetki, joka sisältää Raamatun kertomuksia, keskusteluja lasten uskonnollisista kysymyksistä sekä hengellisiä lasten lauluja ja rukouksia. Lasten toivotaan päiväkerhossa sisäistävän kristilliseen arkielämään kuuluvia asioita, esimerkiksi rukouksen kuulumisen eri elämäntilanteisiin sekä anteeksipyytämisen ja -antamisen. (Hietamies, 1990, 109)

Lastenohjaajien on tärkeää ottaa huomioon lasten ikäkausi ja tarpeet monipuolisen ohjatun toiminnan lisäksi. Käytännössä se tarkoittaa vapaan leikin lisääntymistä kerhossa. Lapsille annetaan erilaisia virikkeitä ja ohjaaja omistautuu lasten kanssa olemiseen enemmän lasten ehdoilla: juttelee ja leikkii heidän kanssaan, lukee satuja ja pitää sylissä. Lapsi on toiminnan keskipisteenä ja lähtökohtana. Ja hänelle yritetään välittää perusasioita kuten toisen ihmisen suoma lämpö, turvallisuus ja tunne, että hänestä välitetään yksilönä. (Hietamies, 1990, 109)

Kajaanin seurakunnan päiväkerhot tarjoavat kirkon kasteopetusta 3-6 -vuotiaiden lasten ryhmissä. Toiminnassa välitetään uskon perintöä tuleville sukupolville ja mietitään yhdessä sitä, mitä on elää kristittyinä nyky maailmassa. Päiväkerhojen toimintaan kuuluvat myös tutustumiskeskustelut lapsen aloittaessa päiväkerhossa sekä erilaiset perhetilaisuudet ja retket. Perhetilaisuudet voivat vaihdella perheillasta lastenkirkkoon ja perhemessuun, juhlahahvituksesta ulkoilutapahtumaan ja askarteluiltaan. (Kajaanin seurakunta. Toimintakertomus 2006)

Päiväkerhotoiminta on kirkon kasteopetukseen pohjautuvaa kristillistä kasvatusta. Sen tarkoituksena on tukea lapsen persoonallisuuden kokonaisvaltaista kehitystä, vanhempien kotikasvatusta ja kotien kristillistä kasvatusta. Päiväkerhotoiminta rohkaisee kajaanilaisia elämään

kristittynä. Kajaanin kirkko on ottanut kasvatustoiminnan painopisteeksi Jumalan silmissä kaunis -teeman. Kerhoissa aiheeseen perehdytään jutellen, askarrella, leikkien ja musisoimalla. Samalla omaksutaan ryhmätyötaitoja. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Päiväkerhot) Päiväkerhotyössä toimii esimiestehtävissä kolme lapsityönohjaajaa ja kerhoissa 22 lastenohjaajaa. (Kajaanin seurakunta. Toimintakertomus 2006)

Perhekerhotyö

Perhekerhoihin voi tulla kotona lasta hoitava vanhempi tai hoitaja yhdessä lapsen kanssa tapaamaan toisia samassa elämäntilanteessa olevia. Kerhot järjestetään yleensä kerran viikossa aamupäivisin seurakunnan eri toimitiloissa. Aikuisille kerhot tarjoavat tilaisuuden keskustella itselle tärkeistä asioista ja virkistyä yhdessäolosta. Samalla lapset saavat samanikäisiä leikkitovereita ja ikäiselleen sopivaa toimintaa lastenohjaajien opastuksella. Perhekerhossa myös hiljennytään yhdessä. Tarkoituksena on edesauttaa lasten ja aikuisten keskinäistä kohtaamista ja kanssakäymistä. Perhekerhoissa annetaan myös mahdollisuuksia rakastavan Jumalan kohtaamiseen. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Perhekerhot) Perhekerhotyössä työskenteli 11 lastenohjaajaa vuonna 2006. (Kajaanin seurakunta. Toimintakertomus 2006)

Pyhäkoulutyö

Pyhäkoulun tarkoituksena on olla lasten jumalanpalvelus, joka on tukemassa vanhempien ja kummien antamaa kristillistä kasvatusta. Pyhäkoulu tarjoaa lapselle mahdollisuuden pyhän Jumalan kohtaamiseen ja kasvaa omassa uskossaan. (Kajaanin seurakunta. Toimintakertomus 2006) Pyhäkouluissa pohditaan opettajan johdolla lapsen elämään liittyviä kysymyksiä, luetaan raamatunkertomuksia, hiljennytään, lauletaan ja leikitään. Pyhäkouluopettajina toimivat vapaaehtoiset, jotka saavat seurakunnalta koulutusta ja tukea työssään. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Pyhäkoulut)

4.2 Nuorisotyön toiminnot ja palvelut

Seurakunnan nuorisotyön pyrkimyksenä on luoda edellytyksiä nuoren seurakunnan elämälle ja toiminnalle. Nuorisotyön eri työmuotojen on muodostettava kokonaisuus, jossa nuori ihminen saa mahdollisuuden henkilökohtaiseen uskonelämään, kirkon kasvatustoiminnan mukaiseen oppimiseen, lähetystoimintaan, diakoniseen toimintaan, jumalanpalvelukseen ja har-

tauselämään sekä kristillisen yhteyden kokemiseen. Keskeisiä asioita seurakunnan nuorisotyössä ovat sananharjoitus, yhteys muihin kristittyihin, kristillisen uskon perusteiden ja niiden elämässä toteuttamisen ymmärtäminen sekä rohkaiseminen ja valmentaminen vastuuseen seurakunnan tehtävästä. Näiden osien tulisi olla erilailla painotettuina mukana kaikessa toiminnassa. (Hietamies, 1990, 122)

Keskustapahtuma nuorisotyössä on rippikoulu. Sen ei kuitenkaan pitäisi alkaa tyhjästä ja olla seurakuntayhteyden loppu. Seurakunta tarvitsee jäseniään tehtävänsä toteuttamiseen ja kristitty tarvitsee seurakuntayhteyttä uskonsa hoitamiseksi. (Hietamies, 1990, 122)

Rippikoulu

Rippikoulussa on tarkoituksena tutustua lähemmin siihen kristilliseen uskoon, johon seurakunnan jäsenet on kasteessa liitetty. Samalla perehdytään tarkemmin oman seurakunnan toimintaan. Rippikouluun voi osallistua sinä vuonna, kun täyttää 15 vuotta, mutta sen voi käydä myöhemminkin. Vaikka vain seurakunnan jäsenet voidaan konfirmoida, voi rippikoulun käydä seurakuntaan kuulumatonkin. Rippikoulun käyneillä on oikeus kirkolliseen avioliittovihkimiseen ja äänioikeuteen seurakunnan vaaleissa. Konfirmaation jälkeen seurakunnan jäsen voi toimia kummina, käydä ehtoollisella itsenäisesti ja olla ehdokkaana seurakunnan vaaleissa 18 –vuotta täytettyään. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Rippikoulu)

Kajaanin seurakunnan rippikoulutyötä hoitaa rippikoulutyön tiimi, joka vastaa rippikoulujen kokonaissuunnittelusta ja organisoinnista. Rippikoulujen toteuttamisessa ovat mukana nuorisotyönohjaajat yhdessä pappien, kanttorien, kesätyöntekijöiden ja isosten kanssa. (Kajaanin seurakunta. Toimintakertomus 2006)

Nuorisotyö

Kajaanin seurakunnan nuorisotyö kokoaa nuoret yhteen rippikoulun jälkeen eri toiminnoissa kuten leireille, tapahtumiin ja retkille. Toiminnan ytimenä on nuorille suunnattu Hiljaisuuden messu, joka järjestetään kerran kuussa. Nuoria kutsutaan rippikoulun jälkeen myös avustaja koulutukseen, jossa opetellaan tuntemaan Jumalaa. Avustajakoulutuksen jälkeen nuoren on mahdollista suuntautua kerhonohjaajaksi, varhaisnuorten leiriohjaajaksi tai rippikoulun isois- koulutukseen. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Nuorisotyö)

Varhaisnuorisotyö

Seurakunta järjestää myös varhaisnuorisotoimintaa. Varhaisnuorisotyöllä tarkoitetaan alle rippikouluikäisten 7-13 -vuotiaiden tyttöjen ja poikien ja heidän perheidensä parissa tapahtuvaa kristillistä toimintaa. Toiminta antaa myönteisiä kokemuksia, jotka auttavat pohtimaan elämän- ja uskonkysymyksiä sekä kasvamaan kohti vastuullista aikuisuutta. (Suomen Ev.lut. kirkko. 2004. Kasvatus- ja nuorisotyö., varhaisnuorisotyö)

Erityisnuorisotyö

Seurakunnan erityisnuorisotyö on lähimmäiskeskeistä nuorisotyötä. Se suuntautuu nuoriin, jotka voivat olla alttiita eri vaaratilanteille tai he ovat joutuneet hankaluuksiin. Käytännössä erityisnuorisotyössä on ehkäiseviä ja äkilliseen hoitoon tarvittavia erilaisia toimintatapoja. Tavoitteena on, että nuori löytää merkityksen omalle elämälleen Jumalan luomana ja lunastamana. (Hietamies, 1990, 129)

Kajaanin seurakunnan erityisnuorisotyön pyrkii ennaltaehkäisemään nuorten ongelmakäytännöistä ja välittämään toivoa vaikeuksiin joutuneiden nuorten keskuudessa. Toiminta toteutetaan, pienryhmissä, avoimien ovien toiminnassa sekä palveluoperaatio Saappaassa. Pienryhmissä keskitytään arjen hallintaan, harrastuksiin ja elämäntilanteen kohentamiseen. Pienryhmiin kuuluu myös autopajatoiminta. (tasekirja 2006) Palveluoperaatio Saappaan toiminta on etupäässä alle 18-vuotiaisiin kohdistuvaa auttamis- ja sielunhoitotyötä. Se päivystää perjantaisin ja juhlapyhien aattona. Samaan aikaan autopartio ja muut Saappaan toiminnassa mukana olevat kiertävät kaupungilla ja nuorten suosimissa oleskelupaikoissa. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Erityisnuorisotyö)

Partio

Kajaanin seurakunnassa järjestetään partiotoimintaa, jotta lapsilla ja nuorilla olisi mahdollisuus toteuttaa partioiden elämässään ja kasvaa seurakuntayhteyteen. Partiotyön tavoitteena on olla tukemassa Kajaanilaisia partioita. Seurakunnan yhteydessä toimii partiolippukunta Kajaanin Korvenpojat. Partion toimintaan kuuluvat viikoittaiset lauma-, vartio- ja vartiojohtajaneuvostojen illat, vaeltajaryhmän kuukausittaiset kokoontumiset, ryhmien retket ja leirit, johtajahuolto, yhteiset tapahtumat, koulutukset ja partiokisat. (Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Seurakunnan partiotyö)

5 TOIMINTOLASKENNAN SOVELTAMINEN KAJAANIN SEURAKUNNAN LAPSI- JA NUORISOTOIMINTAAN

Koska Kajaanin seurakunnan kirjanpidossa on valmiiksi eriteltyä iltapäivä-, päivä- ja perhekerhojen sekä rippikoulun, nuorisotyön, varhais- ja erityisnuorisotyön kustannukset, sovelsin toimintolaskentaa jokaiseen erikseen. Kustannukset ovat 2006 vuoden tilinpäätöksestä.

5.1 Toimintojen määrittely

Kajaanin seurakunnan toimintojen määrittely toteutettiin haastattelujen avulla. Haastateltavana olivat lapsityönohjaaja Leena Karjalainen ja nuorisotyönohjaaja Jukka Sirviö. Haastattelujen pohjalta tein toimintolaskentakaavion, jonka hyväksyin seurakunnan toimitusjohtaja Toivo Sistosella.

Lapsityön toiminnot iltapäivä-, päivä- ja perhekerhoilla ovat:

Toiminto	Iltapäiväkerho	Päiväkerho	Perhekerho
Ryhmien muodostus	x	x	x
Kerhopaikkakirjeen lähettäminen	x	x	x
Perheiden tutustumiskäynnit	x	x	
Kokonaisuuden suunnittelu	x	x	x
Päiväsuunnitelman laatiminen	x	x	x
Kerhon toteutus	x	x	x
Toiminnan kehittäminen	x	x	x
Tapahtumien suunnittelu	x	x	x
Tapahtumien toteuttaminen	x	x	x
Keskustelut perheiden kanssa	x	x	x
Hallinnolliset toiminnot	x	x	x
Ohjaajien tuntien laskeminen	x	x	x
Sijaisten löytäminen	x	x	x
Työntekijöiden koulutukset	x	x	
Muut toiminnot	x	x	

Perhekerhoilla ei ole perheiden tutustumiskäyntejä, työntekijöiden koulutuksia eikä muita toimintoja.

Koska opinnäytteen tarkoituksena on selvittää tarkemmin rippikoulun kustannuksia ja niiden kohdentumista, ovat sen toiminnot tarkemmin määritelty kuin nuoriso-, varhais- ja erityisnuorisotyössä. Rippikoulun toiminnot ovat:

Opettajien valinta

Toiminnan suunnittelu

Leirikirjeiden lähettäminen

Rippikoulun iltatunnit

Isosten koulutus

Rippileiri

Toiminnan kehittäminen

Ilmoittautumislomakkeiden valmistus/jako

Hallinnolliset toiminnot

Työntekijöiden koulutukset

Muut toiminnot

Nuoriso-, varhais- ja erityisnuorisotyön toiminnot ovat:

Toiminnan suunnittelu

Toiminnan toteuttaminen

Tapaamiset nuorten kanssa

Lehtisten, kirjeiden ja lehti-ilmoitusten luominen

Työntekijöiden koulutukset

Toiminnan kehittäminen

Hallinnolliset toiminnot

Muut toiminnot

Erityisnuorisotyössä ei ole muita toimintoja.

Toiminnot voidaan jakaa päätoiminnoiksi, toimintaa tukeviksi toiminnoiksi ja avustaviksi toiminnoiksi.

5.2 Kustannusten kohdistaminen toiminnoille

Kajaanin seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön kustannukset saadaan suoraan seurakunnan kirjanpidosta vuoden 2006 tilipäätöksestä. Yhteenvedossa iltapäivä-, päivä- ja perhekerhojen (LIITE 4) ja rippikoulun, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyön (LIITE 5) kustannuksista suurimmaksi menoeräksi muodostuvat henkilöstökustannukset, joihin kuuluvat palkan lisäksi myös henkilöstösivukulut. Iltapäivä-, päivä- ja perhekerhossa henkilöstökustannukset muodostavat yhteensä 59 % kustannuksista ja rippikoulu, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyössä 44 % kustannuksista. Seuraavaksi suurimman kokonaisuuden muodostavat sisäiset toimintamenot, johon kuuluvat sisäiset palveluiden ostot ja sisäiset vuokrat. Kolmanneksi suurin kulu on vyörytysmenot, johon sisältyvät yleishallinnosta ja kiinteistötoimesta vyörytetyt kustannukset.

Opinnäytteessäni olen käyttänyt hieman erilaista kustannusten jaottelua helpottaakseni kustannusten kohdentamista toiminnoille. Kustannukset jaotellaan seuraavasti:

Henkilöstökustannukset

Kiinteistökustannukset

Muut kustannukset

Henkilöstökulut muodostuvat palkoista ja henkilösivukuluista, joista olen tarvittaessa vähentänyt henkilöstömenojen korjauserät. Henkilöstökustannukset kohdennetaan toiminnoille ajankäytön perusteella. Kustannusajurina toimii toimintoihin käytetty aika.

Kajaanin seurakunnalla ei ole varsinaista työajanseurantaa. Lapsi- ja nuorisotyön toiminnan kausiluonteisuudesta johtuen ajankäyttöseuranta muutaman viikon ajalta syksyllä ei olisi antanut realistista kuvaa koko vuoden toiminnasta, esimerkiksi leiritoimintaa on lähinnä kesäisin. Jotta saataisiin mahdollisimman totuudenmukainen kuva ajankäytön jakautumisesta toiminnoille vuositason tasolla, tehtiin Kajaanin seurakunnan lapsi- ja nuorisotyössä ajankäyttöarvio. Työntekijät arvioivat kuinka monta prosenttia heidän työajastaan kuluu tiettyjen toimintojen

suorittamiseen vuodessa. Muuntamalla prosenttiarvot työpäiviksi sain jokaiselle toiminnolle siihen kokonaisuudessaan käytettyjen työpäivien määrän. Työpäiviä on vuodessa 242. Näistä toimintoon käytetyistä työpäivistä laskin prosenttiarvon (LIITE 6), jonka avulla kohdistin henkilöstökustannukset toiminnoille (LIITE 7).

Kiinteistökustannuksiin kuuluvat tässä opinnäytetyössä sisäiset vuokrat, yhtiövastikkeet ja vuokrat ja muut vuokrat. Sisäiset vuokrat muodostuvat Kajaanin seurakunnan tilojen vuokrista, jotka jakautuvat toimialoille käyntikertojen suhteessa. Ne muodostavat varsin suuren kokonaisuuden, sillä kaikki toiminnot vaativat tilan toteutuakseen. Opinnäytteessäni olen kohdistanut sisäiset vuokrat kaikille toiminnoille tasan, lukuun ottamatta työntekijöiden koulutusta. Tämä ei anna täysin realistista kuvaa sisäisten vuokrien jakautumisesta. Paremman lopputuloksen saavuttamiseksi pitäisi tietää toimintojen toteutuspaikka ja siitä aiheutuvat kustannukset, jotta ne voitaisiin kohdentaa täysin oikein.

Yhtiövastikkeet ja vuokrat ovat pieni varhaisnuorisotyön kustannus, jonka kohdistin tasan kaikille varhaisnuorisotyön toiminnoille paitsi työntekijöiden koulutukselle. Muut vuokrat kohdensin myös kaikille toiminnoille tasan.

Koska laskettavana on monen eri toimialan kustannukset, ne poikkeavat hieman toisistaan. Seuraavassa erittelen muut kustannukset toimialoittain ja selvennän niiden kohdistamista toiminnoille.

5.2.1 Iltapäivä- ja päiväkerho

Iltapäivä- ja päiväkerholla on kustannuksia, jotka kohdentuvat toiminnoille samoilla kustannusajureilla. Näitä kustannuksia ovat:

	Iltapäiväkerho (€)	Päiväkerho (€)
Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle	7 003,03	1 475,76
Postipalvelut	351,63	102,84
Muut palvelut	10,00	
Toimistotarvikkeet	193,42	108,97
Vyörytysmenot	90 059,14	36 444,43

Kalusteet	743,26	37,02
Puhelinpalvelut	1 600,05	426,26
Kirjallisuus ja lehdet	1 050,63	2 041,51
Lahja esineet ja huomionosoitukset	58,10	729,78

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle kohdentuu suoraan työntekijöiden koulutustoiminnolle, sillä muuta päivärahaan oikeuttavaa toimintaa ei ole järjestetty. Postipalvelut kohdennetaan kokonaisuudessaan kerhopaikkakirjeiden lähettämiseksi. Vaikka postipalvelut ovat resurssina muissakin toiminnoissa, pääosan muodostavat kuitenkin kerholaisille lähetettävät kirjeet. Puhelinpalvelut kohdennetaan tasan ryhmien muodostamiselle, perheiden tutustumiskäynneille, keskusteluille perheiden kanssa, hallinnolliselle toiminnalle ja sijaisten löytämiselle. Puhelinpalvelujen kohdentaminen tarkasti on hankalaa, mutta mainituissa toiminnoissa kaikella todennäköisyydellä käytetään puhelinta. Kirjallisuuden ja lehtien kustannukset kohdentuvat kokonaisuuden suunnitteluun, päiväsuunnitelman laatimiseen ja tapahtumien suunnitteluun. Kirjallisuudesta ja lehdistä saadaan uusia ideoita, joilla voidaan suunnitella toimintaa.

Toimistotarvikkeet, muut palvelut ja vyörytysmenot kohdennetaan tasan kaikille toiminnoille. Toimistotarvikkeita käytetään jokaisessa toiminnossa ja vyörytysmenot on kohdennettu valmiiksi koko toiminnalle, joten se kohdennetaan tasan kaikkien toimintojen kesken. Kalusteet kohdennetaan kaikille muille toiminnoille tasan paitsi työntekijöiden koulutukselle. Lahjaesineet ja huomionosoitukset voidaan kohdentaa suoraan muihin toimintoihin.

Iltapäiväkerhon kohdentamattomat muut kustannukset ovat:

Musiikki- ja ohjelmapalvelut	50,00 €
Vakuutukset	467,15 €
Keittiö välineet ja astiastot	192,13 €
Keittiön oheistarvikkeet	105,74 €
Kukat ja kynttilät	133,05 €
Sisäiset palveluiden ostot	360,50 €
Kuljetuspalvelut muille	405,00 €
Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	18,01 €

Opetusvälineet	761,99 €
Lahjaksi ostettu kirjallisuus	3 881,35 €
Askartelu- ja kerhovälineet	7 846,05 €
Luottotappiot	72,46 €
Matka, majoitus ja ravinto muille	6 908,38 €
Elintarvikkeet	15 074,37 €

Musiikki- ja ohjelmapalvelut, vakuutukset, keittiövälineet ja astiastot, keittiön oheistarvikkeet, kukat ja kynttilät, sisäiset palveluiden ostot ja kuljetuspalvelut muille kohdennetaan kerhojen ja tapahtumien toteutukselle, yhteensä 1 713,57 euroa. Kustannusajurina voidaan käyttää kerhon käyntikertojen ja tapahtumiin osallistuneiden määrän suhdetta. Kerholaisten lukumäärän sijasta on realistisempaa käyttää ajurina kerhon käyntikertoja, joka kertoo nimenomaan, kuinka monta käyntiä kerhoissa tulee vuoden aikana. Tapahtumia järjestetään vähemmän kuin kerhoja, mutta osallistujia määrät ovat suurempia kuin kerhoissa, joissa kerholaisten määrä on suhteellisen sama koko vuoden. Siksi mielestäni on järkevämpää käyttää käyntikertoja kustannuksia kohdistaessa. Iltapäiväkerhon käyntikertoja oli 20 163 ja tapahtumissa oli 1 160 osallistujaa, yhteensä siis 21 323. Kerhojen käyntikerrat ovat tästä 94,56 % ja tapahtumiin osallistuneiden määrä 5,44 %. Kerhotoiminnalle kohdennetaan siten 1 620,35 euroa ja tapahtumien toteutukselle 93,22 euroa.

Musiikki- ja ohjelmapalvelut sisältävät tapahtumissa ja kerhoissa esiintyneiden palkkiot. Vakuutukset tarkoittavat kerholaisten ja tapahtumiin osallistuneiden vakuutukset. Keittiövälineet ja astiastot, keittiön oheistarvikkeet sekä kukat ja kynttilät ovat kerhojen ja tapahtumien resursseja. Sisäiset palvelujen ostot tarkoittavat kerhoihin ja tapahtumiin tilattuja tarjoiluja Joutenlammen kurssikeskuksesta. Kuljetuspalvelut taas muodostuvat kerholasten retkistä ja erilaisista tapahtumista, joille seurakunta on järjestänyt kuljetuksen.

Puhdistusaineet ja –tarvikkeet, opetusvälineet, lahjaksi ostettu kirjallisuus, askartelu- ja kerhovälineet, luottotappiot sekä matka, majoitus ja ravinto muille kohdennetaan pelkästään kerhon toteutukselle, sillä ne ovat kerhon toiminnassa tarvittavia resursseja. Lahjaksi ostettava kirjallisuus sisältää iltapäiväkerholaisille lahjaksi annettavan lasten raamatun ja luottotappiot muodostuvat maksamattomista kerhomaksuista. Matka, majoitus ja ravinto muille tarkoittaa ostopalveluna iltapäiväkerholaisille tilattua välipalaa.

Elintarvikkeet kohdentuvat perheiden tutustumiskäynneille sekä kerhon ja tapahtumien toteutukselle. Elintarvikkeiden kustannus oli 15 074,37 euroa. Kustannusajurina voidaan tässäkin käyttää osallistujien määrän suhdetta käyntikertoihin. Tutustumiskäynneillä oli 336 osallistujaa, kerhojen käyntikertoja oli 20 163 ja tapahtumilla oli 1 160 osallistujaa, yhteensä 21 659. Tutustumiskäynnit ovat tästä 1,55 %, kerhon käyntikerrat 93,09 % ja tapahtumien osallistujia määrä 5,36 %. Joten tutustumiskäynneille kohdennetaan 233,65 euroa, kerhon toteutukselle 14 032,73 euroa ja tapahtumien toteutukselle 807,99 euroa.

Iltapäiväkerhon toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 8 (LIITE 8) ja niiden jakautuminen kustannuksille liitteessä 9 (LIITE 9).

Päiväkerhon kohdentamattomat muut kustannukset:

Askartelu- ja kerhovälineet	1 540,65 €
Opetusvälineet	1 046,77 €
Luottotappiot	93,50 €
Musiikki- ja ohjelmapalvelut	70,00 €
Sisäiset palvelujen ostot	536,30 €
Lahjaksi ostettava kirjallisuus	750,00 €
Kukat ja kynttilät	70,77 €
Vakuutukset	124,70 €
Kuljetuspalvelut muille	1 135,00 €
Elintarvikkeet	661,71 €

Askartelu- ja kerhovälineet, opetusvälineet ja luottotappiot kohdennetaan päiväkerhotoiminnassa suoraan kerhon toteutukseen. Musiikki- ja ohjelmapalvelut ja sisäiset palvelujen ostot kohdennetaan suoraan tapahtumien toteutukseen. Lahjaksi ostettava kirjallisuus kohdennetaan suoraan muille toiminnoille.

Kukat ja kynttilät, vakuutukset, ja kuljetuspalvelut muille, yhteensä 1 330,47 euroa, kohdennetaan käyntikertojen ja osallistujamäärien suhteessa kerhon ja tapahtumien toteutukselle. Kerhon käyntikertoja oli 7 491 ja tapahtumiin osallistuneita oli 3 197, yhteensä 10 688. Tästä kerhon käyntikertoja oli 70,09 % ja tapahtumiin osallistuneiden määrä 29,91 %. Kerhon toteutukselle kohdennetaan siis 932,53 euroa ja tapahtumien toteutukselle 397,94 euroa.

Elintarvikkeet, 661,71 euroa, kohdennetaan osallistujamäärien suhteessa perheiden tutustumiskäynneille, kerhojen toteutukselle ja tapahtumien toteutukselle. Tutustumiskäyntien osallistujamäärä oli 199, kerhon käyntikertoja oli 7 491 ja tapahtumissa oli 3 197 osallistujaa, yhteensä 10 887. Tästä tutustumiskäynnit ovat 1,83 %, kerhon käyntikerrat 68,80 % ja tapahtumiin osallistuneiden määrä 29,37 %. Elintarvikkeiden kustannuksista tutustumiskäynneille kohdentuu 12,11 euroa, kerhon toteutukselle 455,26 euroa ja tapahtumien toteutukselle 194,34 euroa.

Päiväkerhon toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 8 (LIITE 8).

5.2.2 Perhekerho

Koska perhekerhon toiminnot ovat hieman erilaiset kuin iltapäivä- ja päiväkerhossa kohdennetaan sen muut kustannuksetkin osittain eritavalla. Perhekerhon muut kustannukset ovat:

Kalusteet	35,50 €
Toimistotarvikkeet	45,80 €
Postipalvelut	3,60 €
Vyörytysmenot	21 934,35 €
Vakuutukset	141,80 €
Kukat ja kynttilät	18,00 €
Sisäiset palvelujen ostot	4 577,30 €
Askartelu- ja kerhovälineet	2 351,68
Keittiön oheistarvikkeet	69,35 €
Kuljetuspalvelut muille	1 490,00 €
Kirjallisuus ja lehdet	1 550,00 €
Elintarvikkeet	922,16 €
Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle	940,19 €

Toimistotarvikkeet, postipalvelut ja vyörytysmenot kohdennetaan tasan kaikille toiminnoille. Postipalvelut ovat niin pienet 3,60 euroa, ettei niiden kohdentamisella ole juuri merkitystä lopputuloksen kannalta.

Vakuutukset, kukat ja kynttilät, sisäiset palvelujen ostot, askartelu- ja kerhovälineet, keittiön oheistarvikkeet ja kuljetuspalvelut muille 8 648,13 euroa kohdennetaan kerhossa käyntikertojen ja tapahtumiin osallistuneiden suhteessa. Perhekerhon käyntikertoja oli 9 612 ja tapahtumiin osallistuneita oli 519, yhteensä 10 131. Tästä kerhon käyntikerrat ovat 94,88 % ja tapahtumien osallistujia määrä 5,12 %. Kerhon toteutukselle kohdentuu 8 205,35 euroa ja tapahtumien toteutukselle 442,78 euroa.

Kirjallisuus ja lehdet sekä elintarvikkeet kohdennetaan suoraan kerhon toteutukselle. Perhekerhon kirjallisuus ja lehdet sisältää lahjakirjan kerholaisille ja elintarvike kustannukset muodostuvat kerhotarjoilusta. Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle kohdennetaan työntekijöiden koulutukselle.

Perhekerhon toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 8 (LIITE 8).

5.2.3 Rippikoulu

Rippikoulun muut kustannukset ovat:

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle	1 662,76 €
Muut palvelut	39,00 €
Toimistotarvikkeet	75,46 €
Vyörytysmenot	63 525,62 €
Postipalvelut	1 183,00 €
Puhelinpalvelut	407,36 €
Musiikki- ja ohjelmapalvelut	429,00 €
Vakuutukset	782,01 €
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat	240,49 €
Askartelu- ja kerhovälineet	614,77 €
Sisäiset palvelujen ostot	55 797,80 €
Elintarvikkeet	104,64 €
Kuljetuspalvelut muille	3 985,00 €
Kalusteet	150,00 €

Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	84,25 €
Matka, majoitus ja ravinto muille	1 013,35 €
Lahjaksi ostettava kirjallisuus	10 105,80 €
Luottotappiot	64,00 €
Painatukset ja ilmoitukset	634,40 €
Lahjaesineet ja huomionosoitukset	117,10 €

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle 1 662,76 euroa jakautuu leirien ja työntekijöiden koulutusten kesken ajankäyttöön suhteuttaen. Rippileireille aikaa kului 22,66 %, isosleireille 13,11 % ja työntekijöiden koulutukselle 1,66 % kaikista rippikoulutyön ajasta, yhteensä 37,37 %. Tästä ajasta rippikoululeirien osuus on 60,64 %, isosleirien osuus on 35,08 % ja työntekijöiden koulutusten osuus on 4,44 %. Rippileirille kohdennetaan näin ollen 1 008,30 euroa, isoskoulutukselle 583,30 euroa ja työntekijöiden koulutukselle 71,17 euroa.

Muut palvelut, toimistotarvikkeet ja vyörytysmenot kohdennetaan tasan jokaiselle toiminnolle. Postipalvelut kohdennetaan suoraan leirikirjeiden luomiselle/lähtettämiseksi. Puhelinpalvelut jakautuvat tasan sitä todennäköisemmin käytävien palveluiden kesken, jotka ovat opettajien valinta sekä hallinnolliset toiminnot.

Musiikki- ja ohjelmapalvelut, vakuutukset, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat, askartelu- ja kerhovälineet, sisäiset palveluiden ostot ja elintarvikkeet, yhteensä 57 968,71 euroa, kohdennetaan rippikoulun iltatunneille, rippileireille sekä isoiskoulutukseen osallistuneiden lukumäärän suhteessa. Rippikoulun iltatunneille ja rippileireille osallistuneita on yhtä paljon, sillä ne kuuluvat molemmat rippikouluun. Rippikoulun käyneitä oli 366 ja isoiskoulutukseen osallistuneiden määrä oli 174. Rippikoulun iltatunneilla, rippileireillä ja isoiskoulutuksessa oli siten yhteensä 906 osallistujaa. Tästä rippikoululaisten osuus on kaksi kertaa 40,40 % ja isoiskoulutukseen osallistuneiden määrä 19,20 %. Rippikoulun iltatunneille ja rippileirille kohdennetaan siis molemmille siis 23 419,36 euroa ja isoiskoulutukselle 11 129,99 euroa.

Kuljetuspalvelut muille, kalusteet, lääkkeet ja hoitotarvikkeet sekä matka, majoitus ja ravinto muille, yhteensä 5 232,60 euroa, kohdennetaan rippileiri ja isoiskoulutus toiminnoille osallistuneiden suhteessa. Kuljetuspalvelut muille sisältää leiriläisten kuljetukset leiripaikoille. Kalusteet sekä lääkkeet ja hoitotarvikkeet ovat leiritarvikkeita. Matka, majoitus ja ravinto muille

koostuu leireillä vierailleista esiintyjistä. Rippileirille osallistuneita oli 366 ja isoskoulutukseen osallistuneita oli 174, yhteensä 540. Tästä rippikoululasten osuus on 67,78 % ja isoskoulutuksen osallistuneiden osuus 32,22 %. Rippileiri toiminnolle kohdentuu 3 546,66 euroa ja isoskoulutus toiminnolle 1 685,94 euroa.

Lahjaksi ostettava kirjallisuus ja luottotappiot kohdennetaan tasan rippikoulun iltatunneille ja rippileirille. Lahjaksi ostettava kirjallisuus koostuu rippikoululaisille annetusta oppikirjoista, raamatuista ja virsikirjoista. Luottotappiot muodostuvat maksamatta jääneistä rippikoulumaksuista. Painatukset ja ilmoitukset sekä lahjaesineet ja huomionosoitukset kohdennetaan muille toiminnoille.

Rippikoulun toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 9 (LIITE 9).

5.2.4 Nuorisotyö

Nuorisotyön muut kustannukset ovat:

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle	3 473,64 €
Toimistotarvikkeet	24,12 €
Muut palvelut	242,00 €
Jäsenmaksut	300,00 €
Vyörytysmenot	20 169,54 €
Kirjallisuus ja lehdet	532,21 €
Postipalvelut	58,52 €
Matka, majoitus ja ravinto muille	3 866,87 €
Majoitus ja ravinto muille	753,00 €
Kuljetuspalvelut muille	4 528,70 €
Musiikki- ja ohjelmapalvelut	3 400,00 €
Vakuutukset	148,13 €
Kalusteet	174,25 €
Muut koneet ja laitteet	548,99 €
Elintarvikkeet	270,43 €

Keittiön oheistarvikkeet	19,63 €
Poltto- ja voiteluaineet	35,00 €
Opetusvälineet	1 93,98 €
Vaatteisto	2 429,25 €
Kukat ja kynttilät	212,55 €
Askartelu- ja kerhovälineet	343,30 €
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat	299,60 €
Sisäiset palveluiden ostot	15 704,60 €
Koneiden ja laitteiden rakennus ja kunnostus	200,00 €
Asiantuntijapalvelukset	1 151,87 €
Lahjaksi ostettava kirjallisuus	123,11 €
Lahjaesineet ja huomionosoitukset	166,55 €

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle, 3 473,65 euroa jakautuu ajankäytön perusteella toiminnan toteutus ja työntekijöiden koulutustoiminnolle. Toiminnan toteuttamiseen käytetään 52,32 % kaikesta nuorisotyön ajasta ja työntekijöiden koulutukseen 4,77 %, yhteensä 57,09 %. Tästä ajasta 91,64 % on toiminnan toteuttamista ja 8,36 % koulutukseen käytettyä aikaa. Toiminnan toteutukseen kohdentuu siis 3 183,25 euroa ja työntekijöiden koulutukseen 29,40 euroa.

Toimistotarvikkeet, muut palvelut, jäsenmaksut ja vyörytysmenot jaetaan tasan kaikkien toimintojen kesken. Kirjallisuus ja lehdet kohdentuu kokonaisuudessaan toiminnan suunnittelulle. Postipalvelut sekä painatukset ja ilmoitukset kohdennetaan lehtisten, kirjeiden ja lehti-ilmoituksen luomiselle. Puhelinpalvelut kohdennetaan toiminnan toteuttamiselle.

Matka, majoitus ja ravinto muille, majoitus ja ravinto muille, kuljetuspalvelut muille, musiikki- ja ohjelmapalvelut, vakuutukset, kalusteet, muut koneet ja laitteet, elintarvikkeet, keittiön oheistarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, opetusvälineet, vaatteisto, kukat ja kynttilät, askartelu- ja kerhovälineet, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset palveluiden ostot sekä koneiden ja laitteiden rakennus ja kunnostus, yhteensä 34 028,28 euroa kohdentuu suoraan toiminnan toteuttamiselle. Asiantuntijapalvelukset kohdistetaan työntekijöiden koulutukselle.

Lahjaksi ostettava kirjallisuus ja lahjaesineet ja huomionosoitukset kohdennetaan muihin toimintoihin.

Nuorisotyön toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 10 (LIITE 10).

5.2.5 Varhaisnuorisotyö

Varhaisnuorisotyön muut kustannukset ovat:

Matka, majoitus ja ravinto omille	7 337,70 €
Kirjallisuus ja lehdet	892,40 €
Toimistotarvikkeet	10,00 €
Jäsenmaksut	220,00 €
Vyörytysmenot	25 981,68 €
Postipalvelut	229,01 €
Puhelinpalvelut	411,89 €
Vakuutukset	347,51 €
Keittiövälineet ja astiastot	81,41 €
Kukat ja kynttilät	59,50 €
Elintarvikkeet	592,78 €
Askartelu- ja kerhovälineet	1 456,37 €
Kalusteet	457,96 €
Majoitus ja ravinto muille	1 120,00 €
Kuljetuspalvelut muille	5 899,00 €
Koulutuspalvelut muille	130,00 €
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 921,39 €
Sisäiset palveluiden ostot	18 944,50 €
Luottotappiot	30,00 €
Asiantuntijapalvelukset	840,00 €
Lahjaesineet ja huomionosoitukset	350,00 €

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle, 7 337,70 euroa, jaetaan ajankäytön perusteella toiminnan toteuttamiselle ja työntekijöiden koulutukselle. Toiminnan toteutus vie

55,22 % koko varhaisnuorisotyön ajasta ja työntekijöiden koulutukset 3,05 %, yhteensä 59,99 %. Tästä 92,05 % on toiminnan toteutusta ja 7,95 % työntekijöiden koulutukseen käytettävää aikaa. Toiminnan toteuttamiseen kohdennetaan siis 6 754,35 euroa ja työntekijöiden koulutukseen 583,35 euroa.

Kirjallisuus ja lehdet kohdennetaan kokonaisuudessaan toiminnan suunnittelulle. Toimistotarvikkeet, jäsenmaksut ja vyörytysmenot kohdistuvat tasan kaikille toiminnoille. Postipalvelut kohdistetaan suoraan lehtisten, kirjeiden ja lehti-ilmoitusten luomiselle. Puhelinpalvelut jaetaan tasan toiminnan toteutukseen ja hallinnolliseen toimintaan.

Vakuutukset, keittiövälineet ja astiastot, kukat ja kynttilät, elintarvikkeet, askartelu- ja kerhövälineet, kalusteet, majoitus ja ravinto muille, kuljetuspalvelut muille, koulutuspalvelut muille, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset palvelujen ostot ja luottotappiot, 31 040,42 euroa kohdentuvat kokonaisuudessaan toiminnan toteuttamiselle. Asiantuntijapalvelukset kohdennetaan työntekijöiden koulutukseen ja lahjaesineet ja huomionosoitukset muille palveluille.

Varhaisnuorisotyön toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 10 (LIITE 10).

5.2.6 Erityisnuorisotyö

Erityisnuorisotyön muut kustannukset ovat:

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle	4 328,44 €
Toimistotarvikkeet	164,12 €
Muut palvelut	1523,47 €
Vyörytysmenot	26 649,32 €
Postipalvelut	333,22 €
Toimisto- ja pankkipalvelut	10,50 €
Sisäiset vuokrat	62 207,74 €
Puhelinpalvelut	1 026,87 €
Alueiden rakentaminen ja kunnostus	398,27 €
Matka, majoitus ja ravinto muille	100,00 €
Majoitus ja ravinto muille	795,61 €

Koulutuspalvelut muille	675,00 €
Kuljetuspalvelut muille	2 780,00 €
Musiikki- ja ohjelmapalvelut	250,00 €
Vakuutukset	363,99 €
Koneiden ja laitteiden vuokrat	1 533,16 €
Kalusteet	406,10 €
Muut koneet ja laitteet	700,00 €
Työvälineet ja –kalut	1 195,58 €
Keittiövälineet ja astiastot	51,33 €
Elintarvikkeet	2 413,30 €
Keittiön oheistarvikkeet	66,19 €
Puhdistusaineet ja –tarvikkeet	79,59 €
Poltto- ja voiteluaineet	405,82 €
Rakennustarvikkeet	113,57 €
Korjaus- ja huoltotarvikkeet	3 068,13 €
Kukat ja kynttilät	68,35 €
Vaatteisto	410,64 €
Suojavaatteet	46,00 €
Kirjallisuus ja lehdet	69,00 €
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat	788,80 €
Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	101,02 €
Askartelu- ja kerhovälineet	1 874,88 €
Sisäiset palvelut	5 563,10 €
Luottotappiot	50,00 €
Lahjaesineet ja huomionosoitukset	214,03 €

Matka, majoitus ja ravinto omalle henkilökunnalle, 4 328,44 euroa, kohdentuu toiminnan toteuttamiselle ja työntekijöiden koulutukselle ajankäytön suhteessa. Toiminnan toteutukseen kuluu 50,66 % kaikesta erityisnuorisotyön ajasta ja työntekijöiden koulutus 1,68 %, yhteensä 52,34 %. Tästä ajasta toiminnan toteutus on 96,79 % ja työntekijöiden koulutus 3,21 %.

Toiminnan toteutukseen kohdentuu siis 4 189,50 euroa ja työntekijöiden koulutukseen 138,94 euroa.

Toimistotarvikkeet, muut palvelut ja vyörytysmenot kohdentuvat tasan kaikille toiminnolle. Postipalvelut kohdentuvat kokonaisuudessaan lehtisten, kirjeiden ja lehti-ilmoitusten luomiseen. Toimisto- ja pankkipalvelut kohdennetaan hallinnolliselle toiminnolle.

Puhelinpalvelut kuuluvat erityisnuorisotyössä toiminnan toteuttamiseen, sillä Saapas-toiminnassa mukana olevilla on omat puhelimet. Myös alueiden rakentamis- ja kunnostus, matka, majoitus ja ravinto muille, majoitus ja ravinto muille, koulutus- ja kuljetuspalvelut muille, musiikki- ja ohjelmapalvelut, vakuutukset, koneiden ja laitteiden vuokrat, kalusteet, muut koneet ja laitteet, työvälineet ja – kalut, keittiövälineet ja astiastot, elintarvikkeet, keittiön oheistarvikkeet, puhdistusaineet ja – tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, rakennustarvikkeet, korjaus- ja huoltotarvikkeet, kukat ja kynttilät, vaatteisto, suojavaatteet, kirjallisuus ja lehdet, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, askartelu- ja kerhovälineet, sisäiset palvelujen ostot, luottotappiot sekä lahjaesineet ja huomionosoitukset, yhteensä 25 608,33 euroa, kohdennetaan suoraan toiminnan toteutukselle.

Erityisnuorisotyön toimintojen kustannukset on esitelty liitteessä 10 (LIITE 10).

5.3 Toimintojen kohdistaminen laskentakohteille

Jokaisella toimialalla on omat laskentakohteensa, joille toimintojen kustannukset kohdennetaan. Seuraavaksi käyn toimialoittain läpi toimintojen kustannusten kohdentamisen laskentakohteille.

5.3.1 Iltapäiväkerho

Iltapäiväkerhon laskentakohteina ovat iltapäiväkerho ja tapahtumat.

Ryhmien muodostus, kerhopaikkakirjeen lähettäminen, perheiden tutustumiskäynnit, päiväsuunnitelman laatiminen, kerhon toteutus ja keskustelut perheiden kanssa, yhteensä 580 156,81 euroa kohdentuvat suoraan iltapäiväkerholle, sillä ne ovat toimintoja, joita tapah-

tumat eivät toteutuakseen tarvitse. Tapahtumien suunnittelu ja toteutus, yhteensä 53 091,51 euroa kohdentuvat kokonaisuudessaan tapahtumille.

Hallinnollisten toimintojen kustannukset jaetaan tasan molemmille laskentakohteille. Toiminnoista kokonaisuuden suunnittelu, toiminnan kehittäminen, ohjaajien tuntien laskeminen, sijaisten löytäminen, työntekijöiden koulutukset ja muut toiminnot, yhteensä 159 604,71 euroa kohdentuvat laskentakohteille kerhojen käyntikertojen ja tapahtumiin osallistuneiden suhteessa. Kuten kustannusten kohdentamisen yhteydessä todettiin, kerhojen käyntikerrat ovat 94,56 % ja tapahtumiin osallistuneet 5,44 % käyntikertojen ja osallistujien summasta. Iltapäiväkerholle kohdistetaan 150 922,21 euroa ja tapahtumille 8 682,50 euroa.

Yhteensä iltapäiväkerhon kustannukset ovat 747 139,79 euroa ja tapahtumien 77 834,77 euroa.

5.3.2 Päiväkerho

Päiväkerhon laskentakohteita ovat päiväkerho ja tapahtumat.

Samoin kuin iltapäiväkerhon kohdalla ryhmien muodostus, kerhopaikkakirjeen lähettäminen, perheiden tutustumiskäynnit, päiväsuunnitelman luominen, kerhon toteutus ja keskustelut perheiden kanssa, yhteensä 183 282,20 euroa, kohdentuvat suoraan päiväkerholle. Tapahtumien suunnittelu ja toteutus, yhteensä 32 394,48 euroa, kohdentuvat kokonaisuudessaan tapahtumille.

Hallinnolliset toiminnot, 13 515,32 euroa, kohdennetaan tasan molemmille laskentakohteille. Kokonaisuuden suunnittelu, toiminnan kehittäminen, ohjaajien tuntien laskeminen, sijaisten löytäminen, työntekijöiden koulutukset ja muut toiminnot, yhteensä 65 402,08 euroa, kohdennetaan kerhojen käyntikertojen ja tapahtumiin osallistuneiden suhteessa. Päiväkerhon käyntikerrat ovat 70,09 % ja tapahtumiin osallistuneiden määrä 29,91 %. Päiväkerholle kohdennetaan siis 45 840,32 euroa ja tapahtumille 19 561,76 euroa.

Yhteensä päiväkerhon kustannukset ovat 235 880,18 euroa ja tapahtumien kustannukset 58 713,90 euroa.

5.3.3 Perhekerho

Perhekerhon laskentakohteina ovat perhekerho ja tapahtumat.

Ryhmien muodostus, kerhopaikkakirjeen lähettäminen, päiväsuunnitelman laatiminen, kerhon toteutus ja keskustelut perheiden kanssa, yhteensä 93 746,09 euroa, kohdennetaan suoraan perhekerholle. Tapahtumien suunnittelu ja toteutus, yhteensä 19 473,12 euroa, kohdennetaan kokonaisuudessaan tapahtumille.

Hallinnolliset toiminnot, yhteensä 10 059,48 euroa, jaetaan tasan molemmille laskentakohteille. Kokonaisuuden suunnittelu, toiminnan kehittäminen, ohjaajien tuntien laskeminen, sijaisten löytäminen ja työntekijöiden koulutukset, yhteensä 35 219,35 euroa, kohdennetaan kerhojen käyntikertojen ja tapahtumien osallistujia määrän suhteessa. Käyntikerrat ovat 94,88 % ja tapahtumiin osallistuneiden määrä 5,12 % käyntikertojen ja osallistuneiden kokonaisuudesta. Perhekerholle kohdentuu 33 416,12 euroa ja tapahtumille 1 803,23 euroa.

Yhteensä perhekerhon kustannukset ovat 132 191,95 euroa ja tapahtumien kustannukset 26 306,09 euroa.

5.3.4 Rippikoulu

Koska rippikoulun ainoana laskentakohteena on rippikoulu, ei toimintoajureita tarvita. Kaikki toimintojen kustannukset kohdennetaan kokonaisuudessaan rippikoululle, yhteensä 477 795,07 euroa.

5.3.5 Nuorisotyö

Nuorisotyön laskentakohteita ovat nuorten ryhmät, tapahtumat, retket ja leirit.

Nuorisotyön toiminnot kohdentuvat kaikille laskentakohteilla osallistujia määrien suhteessa. Nuorten ryhmissä osanottajia oli 298 eli 13,44 %, tapahtumiin osallistui 1 412 eli 63,69 %, retkillä oli mukana 51 eli 2,3 % osallistujaa ja leireillä 456 eli 20,57 %. Yhteensä osanottajia oli 2 217.

Nuorten kerhoille kohdentui kaikista toimintojen kustannuksista siis 21 356,87 euroa, tapahtumille 101 206,79 euroa, retkille 3 654,82 euroa ja leireille 32 686,82 euroa.

5.3.6 Varhaisnuorisotyö

Varhaisnuorisotyön laskentakohteita ovat tapahtumat ja retket, leirit ja kerhot.

Myös varhaisnuorisotyössä toiminnot kohdentuvat kaikille laskentakohteille. Toimintoajurina käytetään kerhojen käyntikertojen, retkien, tapahtumien ja leirien osallistujia määrän suhdetta. Kerhojen käyntikertoja oli 5 114, retkiin ja tapahtumiin osallistui yhteensä 1 438 henkilöä ja leirien osallistujia oli 432. Yhteensä 6 984. Tästä kerhojen käyntikerrat ovat 73,22 %, retkien ja tapahtumien osallistujia 20,59 % ja leirien osanottajia 6,19 %.

Varhaisnuorisotyön kaikista toimintojen kustannuksista kerhoille kohdentui 211 442,75 euroa, tapahtumille ja retkille 59 459,25 euroa ja leireille 17 875,32 euroa.

5.3.7 Erityisnuorisotyö

Erityisnuorisotyön laskenta kohteita ovat päivystys, pienryhmät, Avoimet ovet – toiminta, leirit ja retket sekä Saapas – toiminta.

Tapaamiset nuorten kanssa, 32 425,19 euroa, kohdennetaan suoraan päivystykselle. Toiminnan suunnittelu, toteuttaminen ja kehittäminen sekä lehtisten, kirjeiden ja lehti-ilmoitusten luominen, työntekijöiden koulutukset ja hallinnolliset toiminnot, yhteensä 170 435,05 euroa, kohdennetaan kaikille laskentakohteille. Toimintoajurina käytän käyntikertojen ja osallistujien suhdetta.

Päivystyksen käyntikertoja oli 420, pienryhmien 2 514 ja avoimien ovien 7 488, Saapas – toimintaan osallistui 251 ja leiri- ja retkitoimintaan 204, yhteensä 10 877. Tästä päivystys on 3,86 %, pienryhmä – toiminta 23,11 %, avoimien ovien – toiminta 68,84 %, Saapas – toiminta 2,31 % ja leiri- ja retkitoiminta 1,88 %. Päivystykselle kohdistui 6 578,79 euroa, pienryhmä – toimintaan 39 387,54 euroa, Avoimet ovet – toiminnalle 117 327,49 euroa,

Saapas – toiminnalle 3 937,05 sekä leiri- ja retkitoiminnalle 3 204,18. Päivystyksen kokonaissummaksi muodostui 39 003,98 euroa.

5.4 Yhden Rippikoululaisen kokonaiskustannus Kajaanin seurakunnalle

Rippikoulun kokonaiskustannuksiksi muodostui 477 795,07 euroa. Kun nämä kokonaiskustannukset jaetaan kaikkien rippikoululaisten kesken, yhteensä 366, saadaan selville kuinka paljon yksi rippikoululainen tulee maksamaan Kajaanin seurakunnalle.

$$\frac{477\,795,07}{366} = 1\,305,45$$

Yhden rippikoululaisen kustannukseksi muodostui 1 305,45 euroa.

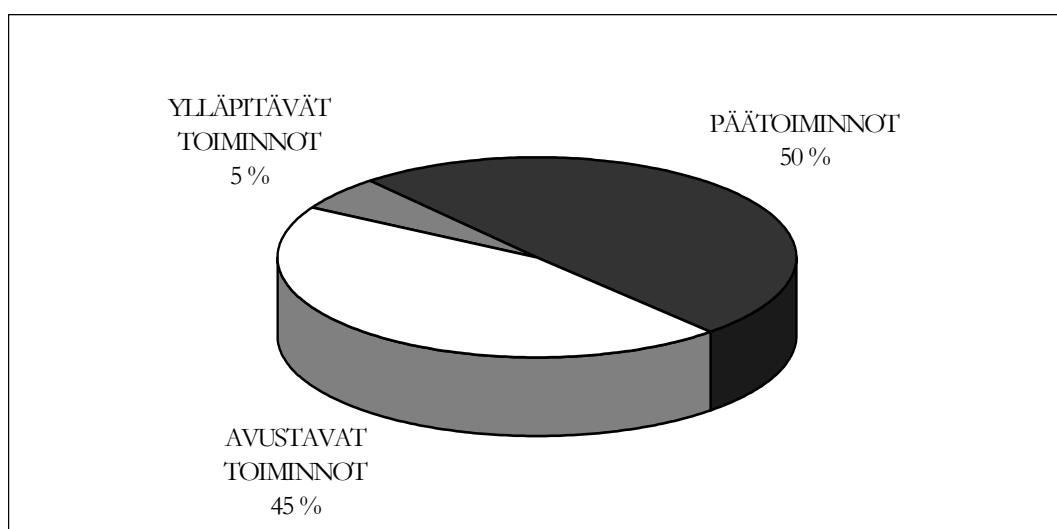
Kun otetaan huomioon rippikoululaisen maksama kirja ja ruokamaksu, joka oli vuonna 2006 105 euroa, tulee yhden rippikoululaisen kokonaiskustannukseksi yhteensä 1 200,45 euroa. Tästä kirja ja ruokamaksu on 8,75 %.

6 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mihin toimintoihin iltapäivä-, päivä- ja perhekerhon sekä rippikoulun, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyön kustannukset kohdentuvat. Tarkoituksena oli myös laskea yhden rippikoululaisen kustannukset Kajaanin seurakunnalle.

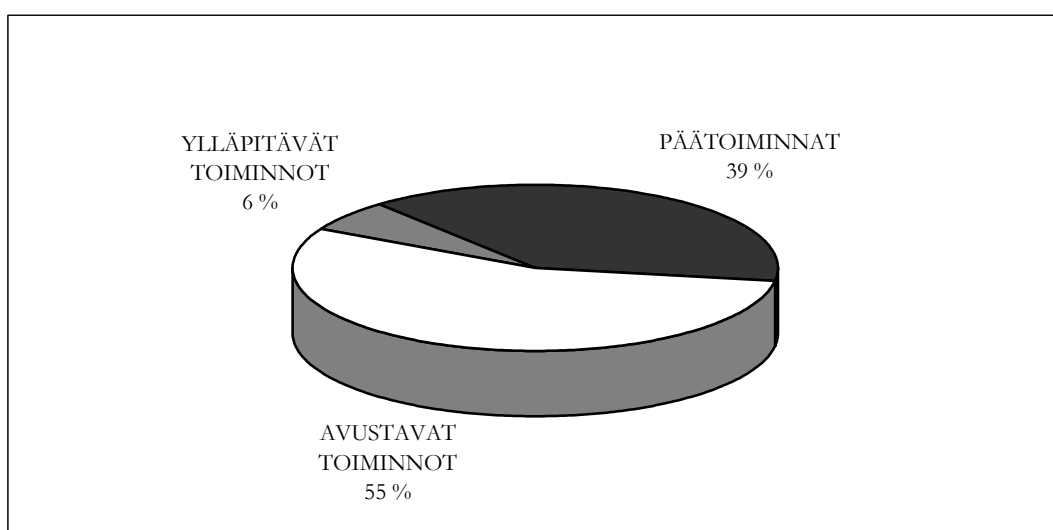
Lapsi- ja nuorisotyön henkilöstön tekemän ajankäyttökartoituksen perusteella voitiin laskea, kuinka työaika jakautui eri toiminnoille. Vaikka laskelmat tehtiin karkean arvion perusteella, voidaan tuloksia käyttää suuntaa antavina. Tarkempaan tulokseen päästäkseen olisi työaika-seuranta tehtävä koko vuoden ajan.

Iltapäivä-, päivä- ja perhekerhon ajankäytön jakautumisesta huomataan, että päätoiminnot eli kerhojen ja tapahtumien toteutus on 50 % työajasta. 45 % työajasta vie avustavat toiminnot eli ryhmien muodostus, kerhopaikkakirjeen lähettäminen, perheiden tutustumiskäynnit, kokonaisuuden suunnittelu, päiväsuunnitelman laatiminen, toiminnan kehittäminen, tapahtumien suunnittelu, keskustelut perheiden kanssa ja sijaisten löytäminen. Toimintaa ylläpitävät toiminnot eli hallinnolliset toiminnot, työntekijöiden koulutus ja ohjaajien tuntien laskeminen ovat 5 % työajasta.

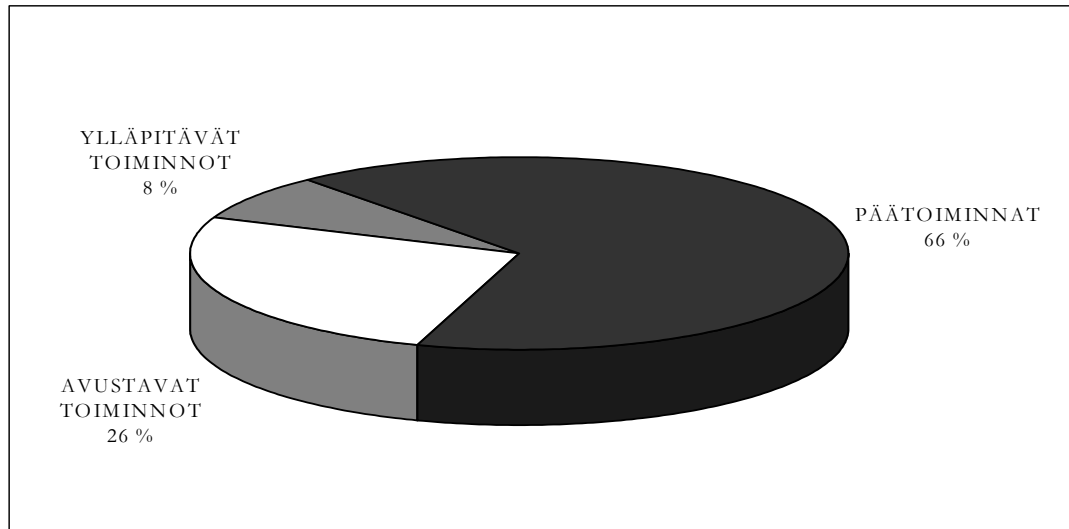
Kuvio 3. Iltapäivä-, päivä- ja perhekerhon ajankäytön jakautuminen

Rippikoulun osalta ajankäytöstä on huomattavaa, että rippikoulun suunnitteluun käytetty aika on miltei sama kuin itse rippileirin toteuttaminen. Tämä johtunee siitä, että erottelin rippikoulun iltatunnit ja leirit omiksi toiminnoikseen. Rippikoulun päätoiminnot ovat rippileiri ja rippileirin iltatunnit, niihin kuluu 39 % työajasta. Avustavat toiminnot eli opettajien valinta, leirien suunnittelu, leirikirjeiden laatiminen, isosten koulutus, toiminnan kehittäminen ja ilmoituslomakkeiden valmistus vievät 55 % työajasta. Hallinnolliset toiminnot ja työntekijöiden koulutukset ovat ylläpitäviä toimintoja ja niihin kuluu 6 % työajasta.

Kuvio 4. Rippikoulun ajankäytön jakautuminen

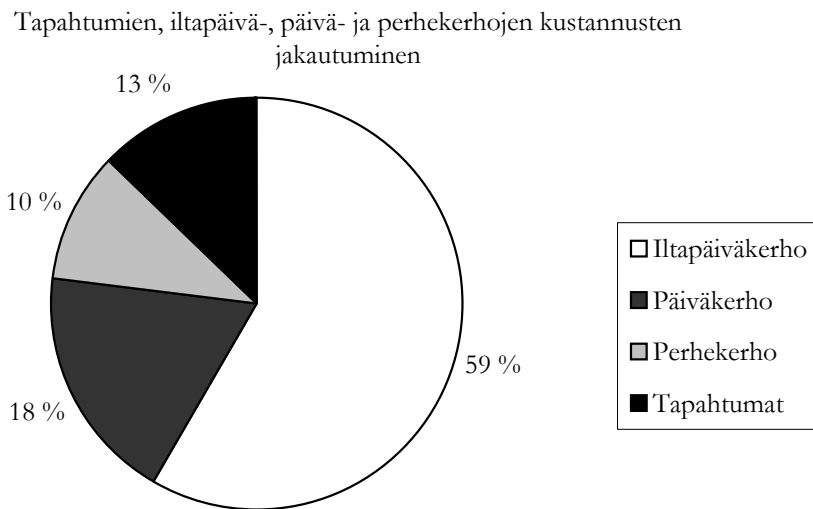
Nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyön päätoiminnot ovat toiminnan toteutus sekä tapaamiset nuorten kanssa, ne vievätkin 66 % koko työajasta. Avustavia toimintoja ovat toiminnan suunnittelu, toiminnan kehittäminen, lehtisten, kirjeiden ja lehti-ilmoitusten luominen. Avustavat toiminnot vievät 26 % työajasta. Ylläpitäviä toimintoja ovat työntekijöiden koulutukset, hallinnolliset toiminnot ja muut toiminnot. Ne ovat yhteensä 8 % työajasta.

Kuvio 5. Nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyön ajankäytön jakautuminen

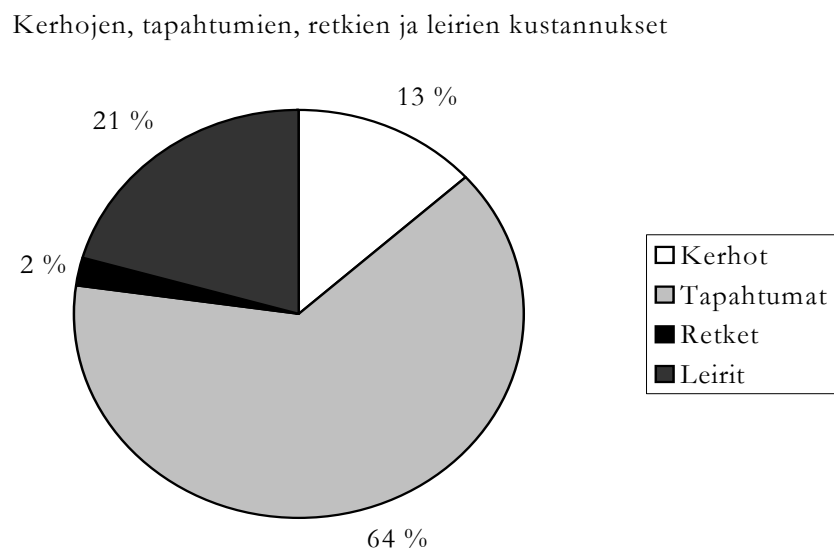
Koska henkilöstökustannukset muodostavat suuren osan lapsi- ja nuorisotyön kustannuksista, vaikuttavat ne merkittäväällä tavalla toimintojen kokonaiskustannuksiin. Rippikoulutoiminnan suurimmat kustannukset ovat rippikoulun iltatunneilla ja rippileirillä, sillä ne kuluttavat henkilöstöresurssien lisäksi myös paljon muita resursseja. Nuoriso-, varhaisnuoriso- ja erityisnuorisotyön toiminnoista eniten kustannuksia muodostuu toiminnan toteuttamiselle.

Iltapäivä-, päivä- ja perhekerhot olivat itsessään laskentakohteina tässä opinnäytteessä. Lisäksi käytin laskentakohteena tapahtumia. Ne eivät kuitenkaan ole kerhojen tavoin sidottuja ikärajoihin ja tapahtumien kokonaiskustannukset saadaan kun lasketaan iltapäivä-, päivä- ja perhekerhotoiminnan laskentakohteena olleiden tapahtumien kustannukset yhteen. Iltapäiväkerho muodostaa suurimman kokonaisuuden näistä laskentakohteista, sillä se vie melkein 70 % lapsityön- ja lastenohjaajien työajasta.

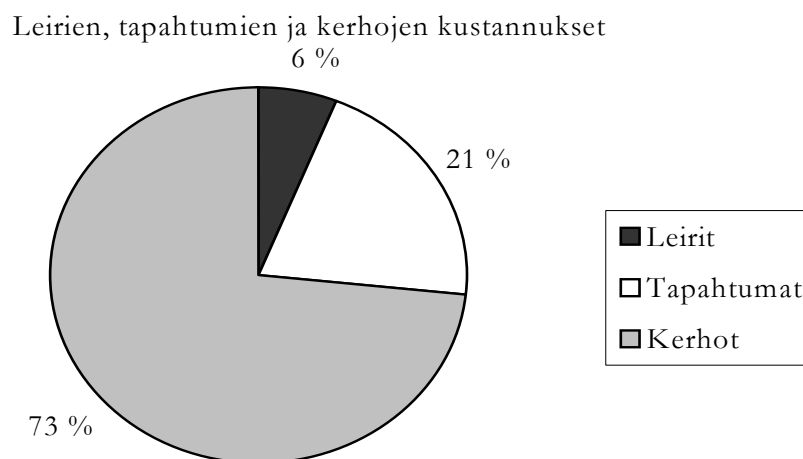
Kuvio 6.

Nuorisotyön laskentakohteita ovat kerhot, tapahtumat, retket ja leirit. Kustannuksista jopa 64 % kohdentuu tapahtumille suuren osallistujia määrän vuoksi. Tämä tulos on hieman kyseenalainen, sillä käytin toimintoajurina kerhojen, tapahtumien, retkien ja leirien osallistujamäärän suhdetta. Tämä ei mielestäni anna realistista kuvaa kerhotoiminnasta, sillä toimintaa on koko vuoden ajan ja ihmiset näin ollen käyvät useamman kerran. Kerhoihin osallistuneiden määrä voi olla vakio joka kerta, mutta käyntimäärät ratkaisevat.

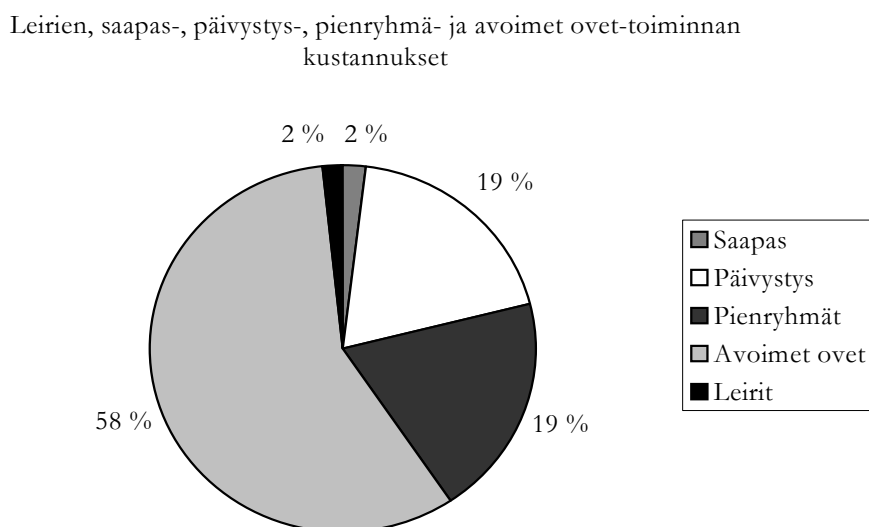
Kuvio 6. Nuorisotyön kustannusten kohdentuminen laskentakohteille

Varhaisnuorisotyön laskentakohteita olivat leirit, tapahtumat ja kerhot. Kerhotoiminnalle kohdentuu 73 % kaikista varhaisnuorisotyön kustannuksista. Tämä selittyy osin sillä, että kerhotoiminta on ympärivuotista, kun taas leirit sijoittuvat lähinnä kesäaikaan ja tapahtumia on vain muutamia vuodessa.

Kuvio 7. Varhaisnuorisotyön kustannusten kohdentuminen laskentakohteille

Erityisnuorisotyön laskentakohteita olivat Saapas-, päivystys-, pienryhmä- ja avoimet ovet – toiminta sekä leirit. Avoimet ovet – toiminnalle kohdentuu 58 % kaikista erityisnuorisotyön kustannuksista. Toimintaa järjestetään ympäri vuoden useita kertoja viikossa, mikä selittää suuren käyntikertojen lukumäärän.

Kuvio 8. Erityisnuorisotyön kustannusten kohdentuminen laskentakohteille

LÄHTEET

- Alhola Kari. 2005. Toimintolaskenta, perusteet ja käytäntö. Helsinki: Dark Oy
- Alhola Kari, Lauslahti Sanna. 2003. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. Vantaa: Dark Oy.
- Enbuske Hans, Korhonen Timo, Laukkonen Mikko, Rantama Marketta, Tarkka Riitta-Sisko, Tuohimäki Juha. 2002. Seurakunnan talous ja hallinto 1. Helsinki: Edita Publishing Oy
- Hietamäki Tapani, Leskinen Reetta, Palosuo Simo, Saari Marjatta. 1990. Seurakunnan luottamushenkilön perustieto. Vammala: SKSK –Kustannus Oy
- Laitinen Erkki. K. 2003. Yritystoiminnan uudet mittarit. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Lumijärvi Olli-Pekka, Kiiskinen Satu, Särkilähti Tuija. 1995. Toimintolaskenta käytännössä. Porvoo: Weilin+Göös.
- Turney, Peter B.B. 2002. Toimintolaskenta: avain tuottavampaan toimintaan. Helsinki: Tietosanoma.
- Wallin Jukka, Etelälahti Pekka. 1995. Kustannuslaskennan opas. Helsinki: Painatuskeskus.
- Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Lapset ja perheet.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007
- Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Perhekerhot.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007
- Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Päiväkerhot.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007

Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Iltapäiväkerhot.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007

Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Pyhäkoulut.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007

Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Rippikoulu.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007

Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Nuorisotyö.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9 Luettu
 12.11.2007

Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Erityisnuorisotyö.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007

Kajaanin seurakunta. Kasvatus. Seurakunnan partiotyö.
www.kajaaninseurakunta.fi/kasvatus/index.asp?alue_id=17&alue=kasvatus&oid=9
 Luettu 12.11.2007

Suomen Ev.lut. kirkko 22.6.2004. Kasvatus ja nuorisotyö, varhaisnuorisotyö.
 Luettu 12.11.2007. <http://www.evl.fi/kkh/to/knk/varhnt.html>

LIITTEIDEN LUE*TELO

LIITE 1: KAJAANIN SEURAKUNNAN KÄYTTÖTALOUSOSAN MENOJEN JAKAUTUMINEN

LIITE 2 KAJAANIN SEURAKUNNAN MENOJEN JAKAUTUMINEN TOIMIALOITTAIN

LIITE 3: LAPSI- JA NUORISOTYÖN MENOJEN JAKAUTUMINEN TYÖALOILLE

LIITE 4: ILTAPÄIVÄ-, PÄIVÄ- JA PERHEKERHON KUSTANNUSTEN JAKAUTUMINEN

LIITE 5: RIPPIKOULU-, NUORISO-, VARHAISNUORISO- JA ERITYISNUORISOTYÖN KUSTANNUKSIEN JAKAUTUMINEN

LIITE 6: AJANKÄYTÖN JAKAUTUMINEN TOIMINNOITTAIN

LIITE 7: HENKILÖKUSTANNUSTEN JAKAUTUMINEN TOIMINNOILLE

LIITE 8: ILTAPÄIVÄ-, PÄIVÄ- JA PERHEKERHON KUSTANNUSTEN JAKAUTUMINEN TOIMINNOITTAIN

LIITE 9: RIPPIKOULUN KUSTANNUSTEN JAKAUTUMINEN TOIMINNOITTAIN

LIITE 10: NUORISO-, VARHAISNUORISO- JA ERITYISNUORISOTYÖN KUSTANNUSTEN JAKAUTUMINEN TOIMINNOITTAIN